

**CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE**

Zakład Techniki Operacyjnej

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 207

Jarosław Golać, Mariola Brudnicka

**USTAWOWE ZNAMIONA
WYBRANYCH PRZESTĘPSTW
PRZECIWKO MIENIU
W ŚWIETLE ORZECZNICTWA SĄDOWEGO**

LEGIONOWO 2021

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE

Zakład Techniki Operacyjnej

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 207

Jarosław Golał, Mariola Brudnicka

USTAWOWE ZNAMIONA WYBRANYCH PRZESTĘPSTW PRZECIWKO MIENIU W ŚWIETLE ORZECZNICTWA SĄDOWEGO

LEGIONOWO 2021

ISBN 978-83-62455-99-7 (print)
ISBN 978-83-66957-02-2 (online)

Wersja elektroniczna publikacji dostępna na stronie:
<http://csp.edu.pl/csp/e-biblioteka/1184,Materiały-Dydaktyczne.html>

Opracowanie redakcyjne: Monika Irzycka
Korekta: Ewa Kowalska
Skład: Dorota Majewska-Pilch, Kamila Kitajewska

Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

Nakład 47 egz.

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA 5

1. ARTYKUŁ 278 K.K. – KRADZIEŻ 7
2. ARTYKUŁ 279 K.K. – KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM 12
3. ARTYKUŁ 280 K.K. – ROZBÓJ 16
4. ARTYKUŁ 281 K.K. – KRADZIEŻ ROZBÓJNICZA 22
5. ARTYKUŁ 282 K.K. – WYMUSZENIE ROZBÓJNICZE 24
6. ARTYKUŁ 284 K.K. – PRZYWŁASZCZENIE 27
7. ARTYKUŁ 286 K.K. – OSZUSTWO 31
8. ARTYKUŁ 288 K.K. – USZKODZENIE RZECZY 35
9. ARTYKUŁ 289 K.K. – KRÓTKOTRWAŁE UŻYCIĘ POJAZDU MECHANICZNEGO 38
10. ARTYKUŁ 291 K.K. – PASERSTWO UMYŚLNE 42
11. ARTYKUŁ 292 K.K. – PASERSTWO NIEUMYŚLNE 46

ZAKOŃCZENIE 49

BIBLIOGRAFIA 50

PRZEDMOWA

P przedmiotem niniejszego opracowania są zagadnienia dotyczące ustawowych znamion przestępstwa, o których mowa na szkoleniu zawodowym podstawowym. Ze względu na dotychczasowy przebieg służby i zdobyte doświadczenia w jednostkach terenowych Policji oraz podczas zajęć dydaktycznych wiemy, jak często problematyczne jest prawidłowe zakwalifikowanie czynu. Chcemy przybliżyć Czytelnikowi tematykę przestępstw przeciwko mieniu ze szczególnym uwzględnieniem znamion i orzecznictwa sądów polskich do poszczególnych artykułów kodeksu karnego.

Niniejsza publikacja jest aktualizacją „Materiałów Dydaktycznych” nr 107 *Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu – w świetle aktualnego orzecznictwa* opracowanych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie w roku 2013. Została rozszerzona o znamiona poszczególnych przestępstw oraz aktualne orzecznictwo sądów z lat 2016–2018.

Materiał jest adresowany przede wszystkim do słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego oraz kursów specjalistycznych, ale można go polecić osobom, które chcą opanować część szczególną prawa karnego w ramach szkolenia indywidualnego – ITS. Publikacja może być przydatna również dla osób, które z innych przyczyn nie uczestniczyły w zajęciach programowych.

Autorzy

1.

ART. 278 K.K. – KRADZIEŻ

Przestępstwa przeciwko mieniu (rozdział XXXV k.k.)

Art. 278 k.k. – kradzież.

§ 1. Kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bez zgody osoby uprawnionej uzyskuje cudzy program komputerowy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Jeżeli kradzież popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

§ 5. Przepisy § 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio do kradzieży energii lub karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego.

Przestępstwo kradzieży – typ podstawowy (art. 278 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – przestępstwo umyślne, zamiar bezpośredni, tzw. przestępstwo kierunkowe, tj. zachowanie sprawcy jest ukierunkowane na ściśle określony zamiar, w celu przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej. Celem działania sprawcy musi być zamiar włączenia rzeczy do majątku sprawcy – jego powiększenie, objęcie jej w posiadanie lub postąpienie z nią jak z własną.

Przedmiot ochrony – własność, posiadanie oraz inne prawa rzeczowe i obligacyjne do rzeczy ruchomej.

Rzeczami ruchomymi są przedmioty materialne, wyodrębnione z przyrody, mogące samodzielnie występować w obrocie ekonomicznym i przedstawiające wartość majątkową.

Nie są rzeczami w znaczeniu prawa cywilnego:

- 1) człowiek, zwłoki, wyodrębnione organy ludzkie;
- 2) dobra materialne, takie jak np.: prawa niemajątkowe (wynalazcze, autorskie), utwory muzyczne, naukowe, wynalazki itp., energie (elektryczna, gazowa, cieplna, wodna, atomowa), gdyż energie nie są przedmiotami materialnymi;
- 3) rzeczy znalezione – podlegają one ochronie z art. 284 § 3 k.k.;
- 4) rzeczy powszechnie występujące w stanie wolnym w przyrodzie, gdyż nie są wyodrębnione z całości, tj. z przyrody, np.: woda płynąca, powietrze atmosferyczne¹.

Pieniądze polskie i zagraniczne uważa się za rzeczy (art. 115 § 9 k.k.), ale ich wartość wynika nie z ich własności fizycznych jako przedmiotu, lecz z określonych gwarancji państwa poprzez nadanie możliwości umorzenia zobowiązań.

¹ Z. Radwański, *Prawo cywilne – część ogólna*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2007.

Przestępstwo kradzieży z art. 278 § 1 k.k. w żadnym zakresie nie dotyczy nieruchomości. Natomiast obejmuje wszelkie rodzaje rzeczy ruchomych, a więc zarówno te oznaczone co do tożsamości, jak i oznaczone co do gatunku.

Strona przedmiotowa – to działanie polegające na zaborze cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia. Przez zabór należy rozumieć bezprawne, wbrew woli osoby uprawnionej, wyjęcie rzeczy spod władztwa osoby dotychczas nią władającej i objęcie jej we władanie przez sprawcę.

Skutek – przestępstwo skutkowe (inaczej materialne), skutek następuje w momencie zawładnięcia rzeczą przez sprawcę, tj. w chwili, gdy sprawca objął w swoje posiadanie i może nią dysponować jak swoją własną.

Czyn przepołowiony – niezmiernie ważna jest wartość pieniężna przedmiotów zabranych w celu przywłaszczenia – jeżeli ich wartość nie przekracza 500 złotych stanowi wykroczenie z art. 119 § 1 k.w., jeśli przekracza 500 złotych stanowi przestępstwo z art. 278 § 1 k.k.

Jednakże, jeżeli przedmiotem kradzieży jest: broń, amunicja, materiały lub przyrządy wybuchowe, to czyn bez względu na wartość rzeczy zawsze stanowi przestępstwo kradzieży.

Również kradzież środków odurzających, substancji psychotropowych, mlecza makowego lub słomy makowej jest zawsze przestępstwem (patrz art. 64 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.).

Przestępstwo kradzieży, uzyskanie programu komputerowego – typ podstawowy (art. 278 § 2 k.k.)

Przepis art. 278 § 2 k.k. chroni własność, posiadanie programu komputerowego. Przez program komputerowy należy rozumieć zapis składający się na utwór przedstawiający wartość materialną, zakodowany na odpowiednim nośniku informacji. Uzyskanie programu komputerowego ma szerszy zakres niż zabór, nie musi pozbawiać pokrzywdzonego możliwości dysponowania dobrem². Uzyskanie programu następuje wbrew woli osoby uprawnionej zarówno poprzez fizyczny zabór nośnika, na którym zakodowany jest program, jak i na sporządzeniu kopii tego programu na odpowiednim nośniku. Czyn ten musi być popełniony umyślnie w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowej.

Korzyść majątkowa rozumiana jest szeroko, może polegać na uzyskaniu zysku albo na uniknięciu strat lub obciążeń majątku sprawcy. Zgodnie z art. 115 § 4 k.k. korzyścią majątkową jest korzyść uzyskana z przestępstwa przez sprawcę dla siebie lub kogoś innego. *Patrz orzeczenia: II AKa 379/17 – wyrok SA Katowice z dnia 29.11.2017 r. i II AKa 220/16 – wyrok SA Gdańsk z dnia 1.09.2016 r.*

Bez względu na wartość czyn ten jest zawsze przestępstwem.

Należy pamiętać, że sprawca, który w celu osiągnięcia korzyści majątkowej bez uprzedniego upoważnienia korzysta z usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym, np. nielegalnie podłączył telewizor do płatnej sieci kablowej, odpowiada za przestępstwo z art. 7 ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1341), a nie za czyn z art. 278 § 2 k.k.

Przestępstwo kradzieży typu uprzywilejowanego – wypadek mniejszej wagi (art. 278 § 3 k.k.)

Uznanie za wypadek mniejszej wagi powinno się opierać na wszystkich okolicznościach popełnienia czynu, w szczególności na: wysokości szkody, sposobie działania, rodzaju dobra, w które godzi czyn, charakterze i rodzaju wyrządzonej lub grożącej szkody.

Kradzież energii lub karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego (art. 278 § 4 k.k.)

Kradzież energii, jak również karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego – bez względu na jej wartość – stanowi przestępstwo, nie jest czynem przepołowionym.

² A. Grześkowiak, K. Wiak, *Kodeks karny – komentarz*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 1371; *Przestępstwa przeciwko mieniu*, Szkoła Policji w Pile, 2011, s. 6.

Kradzież energii – elektrycznej, ciepłej, gazowej, atomowej

Energia nie ma właściwości rzeczy materialnej. Przyjmuje się, iż kradzież polega na bezprawnym uzyskaniu dostępu do źródła energii i korzystaniu z niej bez odpowiedniej umowy, na wyłącznie bezumownym korzystaniu z energii, do której bezprawny dostęp został uzyskany przez inną osobę³. Pokrzywdzonym jest dostawca energii. W przypadku gdy sprawca podłączy się do sieci energetycznej i pobierana przez niego nielegalnie energia ujęta będzie na liczniku należącym do innej osoby, uprawnionej do jej odbioru, pokrzywdzonym będzie odbiorca energii, u którego zarejestrowany jest licznik.

Kradzież karty stanowi odrębny typ przestępstwa ze względu na to, że nie jest traktowana jako rzecz w rozumieniu art. 278 § 1 k.k. Karta bankomatowa pozwala na pobranie pieniędzy z automatu bankowego. Przez cały czas trwania umowy pozostaje własnością banku, a posługiwać się nią może tylko osoba, na którą została wystawiona. Wartość karty określa kwota, jaką zapłacił użytkownik za jej wystawienie, ale wartość ta nie ma znaczenia dla oceny prawnokarnej. Na podstawie art. 278 § 5 k.k. karalna jest już sama kradzież karty bankomatowej, bez względu na to, czy sprawca w późniejszym czasie podejmie na jej podstawie pieniądze z automatu bankowego, czy też nie. *Patrz postanowienie II KK 129/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 15.09.2016 r.*

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ściganie z urzędu, ale w przypadku gdy popełniono je na szkodę osoby najbliższej – ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, czyli w trybie względnie wnioskowym.

Typ kwalifikowany dla przestępstw z art. 278 § 1 lub 2 k.k. ze względu na to, że przedmiotem czynu jest mienie znacznej wartości lub dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury, stanowi art. 294 k.k.

Mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200 000 złotych (art. 115 § 5 k.k.).

Dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury – *patrz orzeczenie II AKa 90/18 – wyrok SA Kraków z dnia 27.06.2018 r.*

Orzeczenia**II KK 221/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 9.08.2017 r.****Zmiana kwalifikacji czynu przeciwko mieniu**

Jeżeli w dacie czynu kradzież dokonana przez oskarżonego stanowiła przestępstwo kwalifikowane z art. 278 § 1 k.k., natomiast w dacie wyrokowania czyn ten nie był już jednak przestępstwem, lecz wykroczeniem, to okoliczność ta implikowała obowiązek stosowania przez sąd art. 4 § 1 k.k. i zmianę oceny karnoprawnej czynu z przestępstwa określonego w art. 278 § 1 k.k. na wykroczenie z art. 119 § 1 k.w.

II AKa 90/18 – wyrok SA Kraków z dnia 27.06.2018 r.**Pojęcie dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury; kwalifikacja kradzieży dobra niemającego szczególnego charakteru dla kultury**

1. Rozstrzygnięcie co do tego, czy dane zachowanie wyczerpuje znamiona art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 2 k.k., wymaga w pierwszej kolejności ustalenia, czy przedmiot czynności wykonawczej czynu stanowi „dobro kultury”, a w wypadku pozytywnej odpowiedzi na to pytanie – czy rzecz zabrana w celu przywłaszczenia odznaczała się szczególną, kwalifikowaną wartością dla kultury w takim znaczeniu, w jakim sformułowaniu tym posługuje się przepis art. 294 § 2 k.k. Określenie „dobro o szczególnym znaczeniu kultury”, którym ustawodawca posłużył się w art. 294 § 2 k.k., wskazuje bowiem, że istnieje pewna „hierarchia” dóbr kultury, spośród których tylko niektóre mają szczególne znaczenie dla kultury, a inne – mimo ich niekwestionowanego znaczenia dla kultury – takiej cechy szczególnej nie posiadają. Problem interpretacyjny sprowadza się tu do zidentyfikowania przesłanek, które mają decydować o tym, że konkretne dobro przedstawia „szczególne znaczenie” dla kultury.

³ A. Grześkowiak, K. Wiak, *Kodeks karny – komentarz*, s. 1371.

2. Kradzież dobra o znaczeniu dla kultury niemającej charakteru szczególnego, którego wartość w chwili czynu przekracza wysokość progu kontrawencjonalizacji, stanowi występki określony w art. 278 § 1 k.k. ze względu na wartość mienia. Tym samym wykroczeniem pozostają jedynie zachowania obejmujące dobra o znaczeniu kulturowym, których znaczenie dla kultury nie jest szczególne, a wartość nie przekracza wartości wyznaczającej próg kontrawencjonalizacji.

IV KK 17/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 25.10.2017 r.

Czynniki mające wpływ na ustalenie okresu przedawnienia

Na ustalenie okresu przedawnienia nie ma wpływu skazanie za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w związku z art. 65 § 1 k.k. Ustawodawca różnicuje bowiem okresy przedawnienia za pomocą kryterium grożącej sankcji, a nie kary, która może zostać wymierzona przy zastosowaniu nadzwyczajnego jej zaostżenia, np. w sytuacjach, o których mowa w art. 65 k.k.

II AKa 23/17 – wyrok SA Poznań z dnia 24.02.2017 r.

Brak wątpliwości co do braku sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu

Przedmiotem rozważań sądu I instancji były przepisy art. 278 k.k. i art. 284 k.k. Na podstawie tej analizy sąd doszedł do wniosku, iż w oparciu o zgromadzone dowody nie można przyjąć, iż oskarżony w jakikolwiek nielegalny sposób wszedł w posiadanie cudzego mienia. W konsekwencji zatem rozważania, czy doszło do popełnienia przestępstwa oszustwa, były niecelowe.

II AKa 379/17 – wyrok SA Katowice z dnia 29.11.2017 r.

Przesłanki przestępstwa uzyskania programu komputerowego bez zgody uprawnionej osoby; przełamanie zabezpieczeń programu w wersji próbnej

1. Przepis art. 278 § 2 k.k. stanowi o uzyskaniu programu komputerowego bez zgody uprawnionej osoby. Przy popełnianiu tego przestępstwa wcale nie musi dojść do zaboru (kradzieży) nośnika z zapisem tego programu (np. płyty CD), gdyż bezprawnym uzyskaniem programu komputerowego jest jego pobieranie poprzez wymianę plików bezpośrednio między komputerami, nieautoryzowane powielenie programu, nielegalne wejście w posiadanie cudzego programu. Program komputerowy jest cudzy, gdy osoba, która go uzyskuje, nie jest ani jego producentem, ani właścicielem i nie posiada innych praw do korzystania z tego programu. Oczywiście sprawca musi działać umyślnie dla osiągnięcia korzyści majątkowej. Przez korzyść majątkową rozumie się też pożytek odniesiony z unikania opłat licencyjnych związanych z legalnym nabyciem programu. Inaczej mówiąc, sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej poprzez zaoszczędzenie wydatków na legalne oprogramowanie. Korzyść majątkowa rozumiana jest szeroko, może polegać zarówno na uzyskaniu zysku (zwiększenie aktywów), jaki i zmniejszeniu pasywów.
2. Przełamanie zabezpieczeń programu w wersji „trial”, pozwalające na jego korzystanie przez nieokreślony czas, stanowi *de facto* i *de iure* uzyskanie nowego programu komputerowego, co pozwala na kryminalizację tego typu zachowań z art. 278 § 2 k.k.

II AKa 220/16 – wyrok SA Gdańsk z dnia 1.09.2016 r.

Zachowanie penalizowane na gruncie przestępstwa kradzieży programu komputerowego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej

W przepisie art. 278 § 2 k.k. penalizowane jest już samo uzyskanie programu komputerowego bez zgody uprawnionego podmiotu.

V KK 298/15 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 26.01.2016 r.

Zakres ponownego procedowania w przedmiocie wydania wyroku łączonego

1. Skoro powodem ponownego procedowania w przedmiocie wyroku łączonego była jedynie zamiana na inną kartę z kar jednostkowych orzeczonych w jednej sprawie (za czyn 278 § 1 k.k.) należało przyjąć, że w wyniku tej zamiany utracił moc nie cały wyrok łączny, ale tylko ta jego część, która w ramach osobnego realnego zbiegu przestępstw obejmowała skazanie za wspomniany czyn z art. 278 § 1 k.k. i respektować to przy wydawaniu nowego wyroku łącznego.

2. W sytuacji, gdy w określonym układzie procesowym wydanie nowego wyroku łącznego nie prowadzi, wbrew literalnemu odczytaniu art. 575 § 1 k.p.k., do utraty mocy całego wydanego wcześniej wyroku łącznego, sąd orzekający nie powinien ponownie wypowiadać się odnośnie do tych zagadnień.

III KK 425/15 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 12.04.2016 r.

Ustalanie wartości mienia stanowiącego przedmiot kradzieży dla celów kontrawencjonalizacji

W przypadku przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., popełnionego przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r., Dz. U. poz. 1247), wartość mienia stanowiącego przedmiot kradzieży dla celów kontrawencjonalizacji (zgodnie z brzmieniem art. 119 § 1 k.w. nadanym wspomnianą ustawą) odnosić należy do ¼ wynagrodzenia z daty wejścia w życie ustawy nowelizującej, czyli 9 listopada 2013 r., nie zaś z chwilą popełnienia czynu zabronionego (obecnie kwota stała 500 zł – jako czyn przepołowiony).

II KK 129/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 15.09.2016 r.

Postępowanie sądu z przypadku zbiegu przestępstwa z wykroczeniem; odpowiedzialność za kradzież karty bankomatowej; kradzież legitymacji emeryta

1. Artykuł 278 § 5 k.k. jest niewątpliwie przepisem *lex specialis* wobec art. 278 § 1 k.k., jako obejmujący odrębnie swym działaniem kradzież każdej karty, o jakiej w nim mowa, oraz wyłączający także stosowanie do takiego czynu art. 119 § 1 k.w., gdyż na jego gruncie nie ma znaczenia, jaką wysokość kwoty można pobrać skradzioną kartą, a czyn dokonywany jest w momencie zaboru karty, zaś celem penalizacji jest potraktowanie takiej kradzieży na równi z zaborem rzeczy ruchomej i to zawsze jako przestępstwa.
2. W sytuacji, gdy w danym zachowaniu zarzucanym w akcie oskarżenia jako przestępstwo kwalifikowane kumulatywnie z różnych przepisów ustawy, sąd w toku przewodu sądowego stwierdza, w tym w wyniku zmiany ustawy, że część zachowania objęta owym zarzutem nie stanowi już przestępstwa, lecz jest wykroczeniem, a pozostałe fragmenty owego zachowania nadal mają charakter przestępstwa, to może on procedować do zakończenia tego procesu w trybie przewidzianym w kodeksie postępowania karnego i orzec odrębnie w kwestii uznanej aktualnie za wykroczenie i odrębnie odnośnie do przestępstwa.
3. W konsekwencji fakt umorzenia postępowania w zakresie tego fragmentu danego zachowania, które sąd zmuszony jest potraktować jako wykroczenie, a przy tym takie, co do którego nastąpiło już przedawnienie karalności, nie oznacza zaistnienia przeszkody w postaci *rei iudicatea* w odniesieniu do innego fragmentu tego zachowania, jako odrębnego czynu stanowiącego nadal przestępstwo.
4. Artykuł 278 § 5 k.k. kryminalizuje kradzież „karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego”, niezależnie od kwoty, jaką można przy jej użyciu pobrać w takim automacie.
5. Legitymacja emeryta (rencisty) nie stwierdza ani tożsamości danej osoby, ani żadnych jej praw majątkowych, o jakich mowa w art. 275 § 1 k.k. jej kradzież nie może być zatem kwalifikowana jako przestępstwo określone w tym przepisie.

2.

ART. 279 K.K. – KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM

§ 1. Kto kradnie z włamaniem, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 2. Jeżeli kradzież z włamaniem popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – jest to przestępstwo umyślne w zamiarze bezpośrednim, kierunkowe.

Przedmiot ochrony – cudza rzecz ruchoma. Sprawca działa w celu przywłaszczenia, tj. w celu włączenia rzeczy do swojego majątku lub majątku innej osoby. Sprawca postępuje z rzeczą identycznie jak przy czynnie z art. 278 § 1 k.k.

Strona przedmiotowa – zachowanie sprawcy, w którego wyniku dokonuje zaboru w celu przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej poprzez dokonanie włamania. Włamanie zachodzi wtedy, gdy sprawca przenika do pomieszczenia o konstrukcji całkowicie zamkniętej w wyniku pokonania specjalistycznych zabezpieczeń lub usunięcia części materialnej tego pomieszczenia. Pomieszczenie rozumiane jest szeroko, obejmuje nie tylko budynek czy lokal, lecz także zamkniętą szafę, sejf, bankomat itd. Nie może to być otwarta przestrzeń, nawet wówczas, gdy rzecz będąca przedmiotem wykonawczym kradzieży jest zabezpieczona w inny sposób⁴.

Nie będą uważane za pomieszczenia zamknięte pomieszczenia, gdzie sprawca wykorzystuje do wejścia:

- 1) niezamknięte otwory przeznaczone do normalnego wkraczania do wnętrza (np. bramy, drzwi);
- 2) otwory, które nie są przeznaczone do normalnego wkraczania do wnętrza (np. okno, przewody kominowe, wentylacyjne) i nie są zamknięte;
- 3) otwory zamknięte, np. na pozostawiony w zamku klucz, haczyk, klamkę zewnętrzną, zasuwę, które zamontowane są od zewnątrz (od strony sprawcy).

Wejście do pomieszczenia zamkniętego zachodzi najczęściej poprzez pokonanie części konstrukcji zamkniętej tego pomieszczenia lub dokonanie wyłomu w ścianach, dachach, sufitach, podłogach, szybach okiennych oraz uszkodzenie lub zniszczenie krat, wszelkiego rodzaju zamków, kłódek, wkładek. „Techniczny sposób pokonania tej przeszkody nie ma znaczenia. Może to być zarówno użycie siły fizycznej, jak i szczególnych umiejętności lub bezprawne uzyskanie dostępu do oryginalnego klucza”⁵. Kradzieżą z włamaniem będzie również zabór przedmiotu służącego do zabezpieczania przedmiotów wraz z zawartością, np. zamkniętej kasetki z zawartością pieniędzy z pomieszczenia niezamkniętego i zabór z niego zawartości w następstwie rozbicia lub otwarcia poza miejscem zaboru. Zabezpieczenie musi być wyraźną manifestacją woli właściciela czy posiadacza mienia – zabezpieczenia mienia przed innymi osobami⁶. Posłużenie się skradzioną kartą bankomatową i dokonanie nią płatności w transakcji zbliżeniowej, jak również wypłacenie pieniędzy z bankomatu, należy zakwalifi-

⁴ A. Grześkowiak, K. Wiak, *Kodeks karny – komentarz*, s. 1374.

⁵ Tamże, s. 1375.

⁶ Tamże.

kować jako kradzież z włamaniem. *Patrz orzeczenia: II AKa 55/16 – wyrok SA Gdańsk z dnia 22.06.2016 r., III KK 349/16 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 22.03.2017 r., VI Ka 952/17 – wyrok SO Gliwice z dnia 8.12.2017 r., II Ka 329/16 – wyrok SO Siedlce z dnia 11.07.2016 r., VI Ka 136/16 – wyrok SO Słupsk z dnia 14.04.2016 r., wątpliwości budzi postanowienie II KK 228/15 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 25.09.2015 r.*

Kradzież z włamaniem jest zawsze przestępstwem, bez względu na wartość zabranych rzeczy – nie jest czynem przepołowionym.

Jeżeli w czasie kradzieży z włamaniem sprawca niszczy, uszkadza, czyni rzecz niezdatną do użytku w trakcie pokonywania zabezpieczenia, w czasie penetracji pomieszczenia, jak i podczas wynoszenia łupu, to odpowiedzialność karna za te zniszczenia jest włączona w odpowiedzialność z art. 279 § 1 k.k. Jednakże, jeżeli szkoda wyrządzona włamaniem jest nieporównywalnie wyższa od szkody wyrządzonej kradzieżą, należy zastosować kumulatywny zbieg przepisów, tj. art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. W przypadku gdy sprawca dokonuje zniszczenia rzeczy znajdujących się we wnętrzu pomieszczenia, do którego dokonał włamania, i dokonuje tego z zamiarem zniszczenia, a nie w celu poszukiwania przedmiotu zaboru – to takie zachowanie obejmuje dwa czyny: kradzież z włamaniem oraz zniszczenie mienia w rozumieniu art. 288 § 1 k.k.

Uważa się, iż zachowanie polegające na legalnym wejściu sprawcy do pomieszczenia, np. do otwartego sklepu i ukryciu się, a następnie po zamknięciu tego pomieszczenia przez osoby uprawnione, pokonaniu zabezpieczenia tego pomieszczenia i wydostaniu się na zewnątrz z zabranymi z niego rzeczami, wypełnia znamiona czynu z art. 279 § 1 k.k.

Skutek – przestępstwo skutkowe, dokonane w chwili, gdy sprawca wejdzie w samodzielne władanie cudzą rzeczą ruchomą.

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ściganie z urzędu, a w przypadku popełnienia czynu przez osobę najbliższą – ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

W **art. 283 k.k.** występuje również **typ uprzywilejowany** (tzw. wypadek mniejszej wagi) dla m.in. **art. 279 § 1 k.k.** Elementy pojęcia „wypadku mniejszej wagi” zostały omówione przy przestępstwie z art. 278 § 3 k.k.

Orzeczenia

II AKa 55/16 – wyrok SA Gdańsk z dnia 22.06.2016 r.

Działania sprawców i przyjęcie kwalifikacji prawnej czynu jako kradzieży z włamaniem

Aby dokonać przepompowania paliwa sprawcy dokonywali wbicia tak zwanej sztycy, przełamywali zatem zamknięty dostęp do przedmiotu kradzieży. Kradzież paliwa bez naruszenia fizycznej struktury rurociągu nie byłaby możliwa, stąd też trafnie sąd I instancji przypisał oskarżonym dokonanie kradzieży z włamaniem.

III KK 349/16 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 22.03.2017 r.

Płatność skradzioną kartą w transakcji zbliżeniowej jako kradzież z włamaniem

- I. 1. Włamanie jako sposób działania sprawcy kwalifikowanego typu kradzieży określonej w art. 279 § 1 k.k. nie polega wyłącznie na przeniknięciu sprawcy do wnętrza zamkniętego pomieszczenia na skutek przełamania jego zabezpieczeń, lecz może polegać na przełamaniu zabezpieczeń zamykających dostęp do mienia i jednoznacznie manifestujących wolę właściciela (użytkownika) mienia niedopuszczenia do niego niepowołanych osób.
2. Dokonanie płatności kartą płatniczą w formie tzw. płatności zbliżeniowej przez osobę nieuprawnioną, która weszła w posiadanie karty wbrew woli właściciela, stanowi przestępstwo kradzieży z włamaniem (art. 279 § 1 k.k.).
- II. Posłużenie się skradzioną kartą bankomatową i dokonanie nią płatności w transakcji zbliżeniowej należy zakwalifikować jako kradzież z włamaniem.

II AKa 519/15 – wyrok SA Katowice z dnia 10.03.2016 r.

Brak tożsamości miejsca popełnienia czynu jako okoliczność wykluczająca możliwość przyjęcia zmienionej kwalifikacji prawnej czynu

Zachowanie polegające na pomocy zbycia pochodzącego z kradzieży z włamaniem pojazdu typu quad nie jest tożsamym historycznie zdarzeniem z zarzuconym przez oskarżyciela publicznego, a polegającym na udziale w kradzieży z włamaniem do pomieszczeń należących do pokrzywdzonego. W takiej sytuacji nie mamy do czynienia ani z tożsamością miejsca ani czasu jego popełnienia, a w związku z tym brak jest przesłanek do przyjęcia, że w ramach tak postawionego zarzutu można mówić o możliwości przyjęcia zmienionej kwalifikacji prawnej.

VI Ka 952/17 – wyrok SO Gliwice z dnia 8.12.2017 r.

Kwalifikacja prawna transakcji zbliżeniowej skradzioną kartą płatniczą

1. Przybliżenie karty płatniczej do terminalu skutkuje przedostaniem się do rachunku bankowego właściciela karty, dochodzi zatem do przełamania bariery elektronicznej w systemie bankowej płatności bezgotówkowej. Jeżeli czyni to osoba nieuprawniona, która weszła w posiadanie karty wbrew woli właściciela, w celu dokonania płatności za określony towar lub usługę, dokonuje kradzieży z włamaniem.
2. Kiedy sprawca czynu z art. 287 § 1 k.k. dąży do kradzieży mienia chronionego zabezpieczeniem elektronicznym, uzasadniałoby to tezę o pozornym zbiegu przepisów art. 279 § 1 k.k. i art. 287 § 1 k.k. „Zabezpieczenie elektroniczne” nie chroni tutaj danych informatycznych dotyczących cudzego mienia, lecz konkretną rzecz ruchomą, którą włamywacz chce zabrać w celu przywłaszczenia. Pełni więc rolę przeszkody zabezpieczającej mienie przed jej zaborem. W rezultacie art. 287 § 1 k.k. zostawałby pochłonięty w ten sposób, że nie istniałaby potrzeba powoływania się na niego. Naruszenie bezpieczeństwa wspomnianych danych jest bowiem konieczną i logiczną, a poza tym typową konsekwencją kradzieży pieniędzy poprzez przełamanie zabezpieczenia elektronicznego. Nie miałyby znaczenia przy pominięciu art. 287 § 1 k.k., że oprócz przedmiotu ochrony typowego dla kradzieży z włamaniem (tj. mienia), znamiona oszustwa komputerowego chronią jeszcze dodatkową wartość – proces teleinformatycznego przetwarzania informacji.

II AKa 146/14 – wyrok SA Katowice z dnia 19.01.2015 r.

Kara łączna na zasadzie asperacji skierowanej w stronę absorpcji

Przypisane oskarżonemu przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. godzą w różne dobra prawem chronione, co wyklucza możliwość przyjęcia tak ścisłego związku przedmiotowego, który uzasadniałby zastosowanie całkowitej absorpcji kar, a z drugiej strony zbieżny jest czas dokonania wszystkich przestępstw, co daje możliwość uznania, iż kara łączna podniesiona jedynie o sześć miesięcy ponad górną granicę wyznaczoną karą wymierzoną za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k., jest prawidłowa i sprawiedliwa.

II Ka 329/16 – wyrok SO Siedlce z dnia 11.07.2016 r.

Wyplata z bankomatu przez osobę nieuprawnioną jako kradzież z włamaniem

Nawet gdyby pokrzywdzona wcześniej przekazała oskarżonemu kod PIN do karty płatniczej, to w sytuacji, gdy dokonałby on wypłaty pieniędzy z konta wbrew jej woli, posługując się przy tym znanym mu numerem PIN, należałoby uznać, że przełamał on elektroniczne zabezpieczenie do konta bankowego i tym samym jego zachowanie wyczerpało znamiona przestępstwa opisanego w art. 279 § 1 k.k.

VI Ka 136/16 – wyrok SO Słupsk z dnia 14.04.2016 r.

Użycie karty płatniczej przez osobę nieuprawnioną jako kradzież z włamaniem

Posłużenie się kartą wymagało użycia oryginalnego elektronicznego klucza chroniącego dostęp do rachunku bankowego jego właściciela, analogicznie jak karta elektroniczna do zamka zabezpieczającego pokój hotelowy. Poza tym karta płatnicza, którą posługiwał się oskarżony, miała za zadanie identyfikację w banku jej prawowitego posiadacza, a nie oskarżonego. Użycie takiej karty przez osobę nieuprawnioną doprowadziło do przełamania przeszkody elektronicznej chroniącej dostęp do rachunku bankowego,

a to w wyniku jej uprzedniego zaboru, a następnie użycia, wskutek czego elektroniczne zabezpieczenia chroniące dostęp do pieniędzy – poprzez użycie jej oryginalnego klucza – zostały złamane. Tym samym zachowanie oskarżonego wypełniało dyspozycję przestępstwa z art. 279 § 1 k.k.

V KK 360/14 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 9.04.2015 r.

Opis przedmiotu czynu w wyroku skazującym na usiłowanie kradzieży z włamaniem

Nie może budzić wątpliwości, że w wypadku usiłowania kradzieży z włamaniem przedmiot czynności wykonawczej nie musi być precyzyjnie określony, zatem nie można wymagać, aby w opisie czynu sąd orzekający zawsze powinien wskazać, co konkretnie sprawca chciał ukraść.

II KK 228/15 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 25.09.2015 r.

Przedostanie się sprawcy kradzieży do pomieszczenia przez uchylone okno jako kradzież z włamaniem

W sytuacji przedostania się sprawcy do wnętrza pomieszczenia, po uprzednim otwarciu okna przez uchylony lufcik, nie można mieć wątpliwości, że kradzież nastąpiła skutkiem pokonania fizycznej przeszkody utrudniającej dostęp do wnętrza pomieszczenia, a zatem w pełni trafna jest kwalifikacja z art. 279 § 1 k.k.

3.

ART. 280 K.K. – ROZBÓJ

§ 1. Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrożący życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Rozbój – typ podstawowy (art. 280 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny. Z uwagi na treść art. 10 § 2 k.k. za przestępstwo rozboju może ponieść odpowiedzialność karną na zasadach określonych w k.k. nieletni po ukończeniu 15. roku życia.

Strona podmiotowa – umyślność w zamiarze bezpośrednim, przestępstwo kierunkowe.

Przedmiot ochrony – własność, posiadanie, inne prawa rzeczowe i obligacyjne przysługujące pokrzywdzonemu do rzeczy, nietykalność, wolność człowieka.

Strona przedmiotowa – zachowanie się sprawcy polega na:

- 1) **użyciu przemocy wobec osoby** – bezpośrednio, fizyczne oddziaływanie na człowieka, które uniemożliwia opór lub go przełamuje albo wpływa na kształtowanie się jego woli przez zastosowanie fizycznej dolegliwości; użyta siła fizyczna nie musi wywoływać jakichkolwiek następstw dla życia i zdrowia; nie jest konieczne, by użycie przemocy na osobie lub groźba użycia takiej przemocy skierowana była bezpośrednio na osobę pokrzywdzoną, lecz wystarczy, gdy środki te są skierowane na osobę dla niej najbliższą, np. przemoc użyta wobec dziecka może być środkiem zmuszenia matki do wydania mienia sprawcy; pojęcie przemocy należy interpretować szeroko jako bezpośrednie oddziaływanie na nietykalność osobistą pokrzywdzonego w postaci uderzenia, popchnięcia, jak również wszelkie czynności oddziaływujące na jego ciało; *patrz postanowienie II KK 209/18 – postanowienie SN – Izba Karno z dnia 14.06.2018 r;*
  - 2) **groźbie natychmiastowego użycia przemocy wobec osoby** – zapowiedź natychmiastowego spełnienia przestępstwa, które skierowane jest przeciwko osobie w celu sparaliżowania woli przeciwstawienia się żądaniu sprawcy; przyjmuje się, iż groźba może być wyrażona nie tylko za pomocą słów, lecz również za pomocą np. gestów;
  - 3) **doprowadzeniu osoby do stanu nieprzytomności** – stan nieprzytomności powoduje zakłócenie świadomości, np. odurzenie narkotykiem, upicie, uśpienie środkiem nasennym;
  - 4) **doprowadzenie osoby do stanu bezbronności** – stan bezbronności polega na tym, że przy zachowaniu świadomości, sprawca pozbawił pokrzywdzonego fizycznej możliwości stawiania oporu, np. poprzez związanie, zamknięcie⁷;
- **oraz zaborze cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia.**

⁷ Tamże, s. 1380.

Skutek – przestępstwo skutkowe, do jego znamion należy skutek w postaci zaboru rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia.

Między zachowaniem sprawcy a skutkiem musi zaistnieć związek przyczynowo-skutkowy, aby przyjąć odpowiedzialność za skutek. Przy rozbójcu ww. zachowania strony przedmiotowej sprawcy występują równocześnie z zaborem rzeczy lub go poprzedzają. *Patrz orzeczenie II AKa 232/17 – wyrok SA Białystok z dnia 14.02.2018 r.*

**Wartość zabranej rzeczy nie jest istotna – rozbój zawsze jest przestępstwem, nie jest to czyn prze-
połowiony.**

Przedmiot czynności wykonawczej – cudza rzecz ruchoma i osoba.

Rozbój – typ kwalifikowany (art. 280 § 2 k.k.)

Ustawodawca podwyższa sankcję karną ze względu na zachowanie się sprawcy, które polega na zaborze cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia przy zastosowaniu jednego ze sposobów działania:

- 1) **posłużenie się bronią palną** – bronią palną w rozumieniu ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji jest każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego⁸; posłużenie się bronią palną w rozumieniu art. 280 § 2 k.k. nie musi polegać na oddaniu strzałów lub nawet uśiłowaniu oddania strzałów, wystarczy, że sprawca posiada broń palną ze sobą i np. pokazuje ją, okazując tym samym, że broń ta może być w każdej chwili użyta zgodnie z jej podstawowym przeznaczeniem; przyjmuje się, iż straszaki i zbliżone do nich przedmioty, które służą jedynie do zabawy, nie posiadają tej cechy i nie mogą być uznane za broń palną w rozumieniu art. 280 § 2 k.k.; *patrz orzeczenie II AKa 42/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 22.03.2017 r.*
- 2) **posłużenie się nożem** – niezależnie od wielkości ostrza i przeznaczenia noża; podobnie jak w przypadku broni palnej nie musi dojść do bezpośredniego użycia noża, tj. pchnięcia lub cięcia osoby pokrzywdzonej; wystarczy sama groźba użycia noża lub szantaż przy użyciu noża;
- 3) **posłużenie się innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem** – który ze względu na swoje cechy lub właściwości (np. tnące lub rąbiące), a nie ze względu na sposób użycia, jest podobnie niebezpieczny jak broń palna lub nóż, którymi można człowieka pozbawić życia lub zdrowia (np. kamień, stłuczona butelka – przedmioty niebezpieczne same w sobie, przedmioty, które w ręku sprawcy mogą stać się narzędziami tak niebezpiecznymi, jak broń palna czy nóż); *patrz orzeczenie II AKa 229/17 – wyrok SA Lublin z dnia 4.29.2018 r.;*
- 4) **posłużenie się środkiem obezwładniającym** (np. gazem paraliżującym); *patrz orzeczenie II AKa 139/16 – wyrok SA Szczecin z dnia 13.10.2016 r.;*
- 5) **sprawca działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu** – są to zachowania sprawcy, które stwarzają bezpośrednio, realne i natychmiastowe zagrożenie dla życia innej osoby (np. duszenie ofiary);
- 6) **działanie wspólnie z inną osobą**, posługującą się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem. Należy podkreślić, iż zwrot „posługuje się” jest pojęciem szerszym od słowa „używa”. Posługiwanie się obejmuje zarówno użycie broni palnej, noża zgodnie z przeznaczeniem tych przedmiotów, jak i inne manipulacje, polegające na zademonstrowaniu pokrzywdzonemu takiego przedmiotu lub środka⁹. *Patrz orzeczenie II AKa 300/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 8.11.2017 r.*

Rozbój jest przestępstwem, które może być popełnione jedynie w formie działania.

Tryb ścigania – publicznoskargowy, ściganie z urzędu.

W kodeksie karnym występuje również **typ uprzywilejowany** (tzw. wypadek mniejszej wagi) **w art. 283** dla m.in. **art. 280 § 1**. Elementy pojęcia „wypadku mniejszej wagi” zostały omówione przy przestępstwie art. 278 § 3 k.k. *Patrz orzeczenie II AKa 91/16 – wyrok SA Katowice z dnia 12.05.2016 r.*

⁸ Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2020 r. poz. 955), art. 7.

⁹ A. Grześkowiak, K. Wiak, *Kodeks karny – komentarz*, s. 1381.

Orzeczenia

II AKa 42/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 22.03.2017 r.

Broń alarmowa jako broń palna

Broń alarmowa posiada wszystkie cechy charakteryzujące broń palną, które zostały wymienione w definicji zawartej w art. 7 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni palnej i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576, ze zm.), w szczególności zaś zdolność do wystrzelenia pocisków z lufy i przez to rażenia celów na odległość. W świetle przedstawionych rozważań oczywiste jest, że broń alarmowa jest bronią palną w rozumieniu art. 263 § 1 k.k., pojęcie to nie może mieć innego znaczenia, niż nadane mu w ustawie o broni i amunicji.

II AKa 193/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 9.08.2017 r.

Nieodzyskiwanie rzeczy a stwierdzenie ich zaboru; brak pierwotnego zamiaru kradzieży a przestępstwo rozboju

1. Okoliczność, iż nie odzyskano rzeczy będących przedmiotem zaboru, absolutnie nie może być podstawą do twierdzenia, że do takiego zaboru nie doszło.
2. Dla przyjęcia kwalifikacji z art. 280 § 2 k.k. nie ma znaczenia założenie, że oskarżeni mogli nie mieć zamiaru kradzieży, kiedy zaczęli bić pokrzywdzonego. Jakkolwiek pokrzywdzony pierwotnie może zostać zaatakowany z innych powodów, to istotne jest, że w trakcie zdarzenia wyraźnie skierowano przeciwko niemu przemoc i używano noża w celu wydania przez niego rzeczy.

II KK 209/18 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 14.06.2018 r.

Uderzenie pięścią w nadgarstek pokrzywdzonej jako użycie przemocy przy kradzieży torebki

Działanie polegające na dokonaniu kradzieży torebki, po uprzednim użyciu przemocy fizycznej w postaci uderzenia pięścią w nadgarstek pokrzywdzonej, wypełnia znamiona rozboju z art. 280 § 1 k.k.

II AKa 300/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 8.11.2017 r.

Zakres pojęcia „posługuje się” w kontekście popełnienia przestępstwa kwalifikowanego rozboju

Zakres pojęcia „posługuje się” na gruncie przepisu art. 280 § 2 k.k. jest stosunkowo szeroki i obejmuje wszelkie formy manipulowania bronią lub przedmiotem wymienionym w tym przepisie, a także okazywanie go, pod warunkiem, że taka demonstracja zostaje podjęta w celu wzbudzenia u pokrzywdzonego obawy jego użycia i wywołania w jego psychice uczucia (stanu) bezbronności.

II AKa 127/15 – wyrok SA Katowice z dnia 29.05.2015 r.

Przestępstwa rozboju a stosowanie zasady pełnej absorpcji kar

Jeżeli oprócz występku z art. 280 § 1 k.k. skazany dopuścił się także przestępstw z art. 280 § 2 k.k. oraz z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. oraz ciągu zbrodni z art. 280 § 2 k.k. z zw. z art. 65 § 1 k.k. objętego jednym z wyroków jednostkowych, wszystkie te okoliczności jednoznacznie wskazują na niemożność zastosowania zasady całkowitej absorpcji.

II AKa 229/17 – wyrok SA Lublin z dnia 4.29.2018 r.

Łom jako przedmiot niebezpieczny

Łom o długości około kilkudziesięciu centymetrów, wykonany ze stalowego grubego pręta ze spłaszczoną ostrą końcówką, z uwagi na jego masę i kształt jest przedmiotem niebezpiecznym w rozumieniu art. 280 § 2 k.k. Jego użycie może bowiem spowodować skutek podobny do użycia noża.

II AKa 232/17 – wyrok SA Białystok z dnia 14.02.2018 r.

Związek pomiędzy zamachem na człowieka a zamachem na mienie jako warunek bytu przestępstwa rozboju

Dla bytu przestępstwa z art. 280 k.k. niezbędne jest wskazanie ścisłego związku pomiędzy zamachem na człowieka a zamachem na mienie. W przypadku stosowania przemocy, ta przemoc powinna być tylko środkiem do realizacji głównego celu, jakim jest zabór mienia.

II AKa 169/18 – wyrok SA Kraków z dnia 14.08.2018 r.**Posłużenie się nożem lub jego użycie w innym celu niż przymuszenie pokrzywdzonego a rozbój kwalifikowany**

Posłużenie się lub użycie noża w innym celu niż przymuszenie pokrzywdzonego nie wypełnia znamion przestępstwa rozbju kwalifikowanego. Jeżeli oskarżony nie używał noża do przełamania oporu pokrzywdzonej i wpływania na jej wolę, ona zaś noża nie dostrzegła, to nie można było przyjąć, że oskarżony zrealizował znamiona rozbju kwalifikowanego określonego w art. 280 § 2 k.k.

II AKa 110/18 – wyrok SA Katowice z dnia 23.05.2018 r.**Dobrowolne odstąpienie od dokonania rozbju a odpowiedzialność za groźbę karalną; ciąg przestępstw – pojęcie takiej samej sposobności; (...)**

1. Oskarżony powinien odpowiadać za przestępstwo groźby karalnej, którego znamiona wyczerpał i o którego wszak dobrowolnie nie odstąpił. Pogląd, jakoby w sytuacji dobrowolnego odstąpienia od dokonania rozbju należało również umorzyć postępowanie o groźbę karalną, gdyż art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. „pochłonął” występpek z art. 190 § 1 k.k., jest całkowicie błędny.
2. Artykuł 91 § 1 k.k. w brzmieniu od dnia 1 lipca 2015 r. nie pozostawia wątpliwości, że w ciągu przestępstw dopuszcza się ten, kto popełnia dwa lub więcej przestępstw w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności. Taka sama sposobność oznacza nie tylko sposobność tę samą, czyli identyczną lub trwale istniejącą, ale również charakteryzującą się tymi samymi cechami lub właściwościami.
3. (...).

II AKa 281/17 – wyrok SA Warszawa z dnia 24.11.2017 r.**Brak warunków do zmiany orzeczenia w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze**

Oskarżony odpowiadał w warunkach art. 64 § 2 k.k., był wcześniej 6-krotnie karany, w tym za rozbój z art. 280 § 1 k.k., spędził ponad dekadę w zakładach karnych, co świadczy o jego wysokiej demoralizacji. Mimo kolejnych skazań nie zmienił trybu życia, nie czyni żadnych starań w tym kierunku, tkwiąc w nałogach i środowisku jemu podobnym. W związku z powyższym przesłanka karna i prewencyjna przemawiały za długoterminową karą izolacyjną.

II KK 346/17 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 16.11.2017 r.**Różnica między rozbojem a wymuszeniem rozbójniczym**

Różnica między rozbojem a wymuszeniem rozbójniczym polega m.in. na tym, że w przypadku wymuszenia rozbójniczego zadysponowanie mieniem następuje w przyszłości, pod groźbą spełnienia uprzednio zapowiedzianego gwałtu na osobie lub w wyniku uprzedniego zastosowania przemocy przez sprawcę.

III KK 222/16 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 2.02.2017 r.**Bierna obserwacja jako element przedmiotowy współsprawstwa; zamiar zaboru jako znamię rozbju**

- I. 1. Nie można uznać za współsprawcę tego, kto tylko nie przeciwstawia się działaniu innej osoby, realizującej znamiona przestępstwa z działania. Dotyczy to tym bardziej sytuacji ekscesu współsprawcy. Trafnie bowiem przyjmuje się, iż, gdy ten zaistnieje i nastąpi wyjście poza granice zawartego porozumienia, to brak jest możliwości przypisania współsprawstwa w dokonaniu przestępstwa zrealizowanego w ramach tego ekscesu osobie, która zachowała się biernie, nie przejawiała – wobec niego – sprzeciwu i nie dopełniła w inny sposób wymaganych dla bytu tego przestępstwa znamion.
  2. Jedynie w przypadku, gdy na danej osobie ciąży prawny szczególny obowiązek niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego, a naruszenie owego obowiązku, z uwagi na jego znaczenie w perspektywie zawartego z inną osobą porozumienia, wykracza poza granicę samego ułatwienia popełnienia czynu zabronionego, cechującego karalne pomocnictwo określone w art. 18 § 2 k.k., bierna obserwacja może stanowić element przedmiotowy współsprawstwa.
- II. Sprawca przestępstwa rozbju, określonego w art. 280 § 1 k.k., musi działać w celu przywłaszczenia rzeczy ruchomej i chcąc ten cel osiągnąć, stosować określone w tym przepisie środki zmie-

rzające do zaboru tej rzeczy. Zamiar zaboru musi zatem wystąpić u sprawcy najpóźniej w chwili stosowania wspomnianych sposobów oddziaływania na osobę pokrzywdzonego.

- III. 1. Sprawca rozboju musi działać w celu przywłaszczenia rzeczy i chcąc ten cel osiągnąć, stosuje określone w art. 280 § 1 k.k. środki zmierzające, przez sparaliżowanie woli ofiary, do zaboru tej rzeczy. Zamiar zaboru mienia musi zatem wystąpić u sprawcy najpóźniej w chwili stosowania wspomnianych, określonych w dyspozycji art. 280 § 1 k.k., sposobów oddziaływania na osobę pokrzywdzonego. Jego działanie składa się więc z dwóch części, z których pierwsza obejmuje zastosowanie owych środków prowadzących do dokonania zaboru, druga zaś już sam zabór cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia. Nie zostaną spełnione przesłanki strony podmiotowej rozboju, o ile sprawca nie obejmie swoją wolą tak faktu zmierzania do realizacji celu, tj. zaboru rzeczy w celu przywłaszczenia, jak i faktu zmierzania do tego celu przy wykorzystaniu wymaganych przez ustawę środków oddziaływania na osobę, którą wskazuje przepis art. 280 § 1 k.k.
2. Samo następstwo zachowań polegających na pobiciu i zaborze rzeczy nie wystarczy do stwierdzenia rozboju.
3. Aby przypisać współsprawstwo w sytuacji, gdy oskarżony nie wykonuje chociażby części znamion czynu zabronionego, powinien zostać spełniony zarówno warunek subiektywny, jak i obiektywny w postaci istotnego znaczenia zachowania oskarżonego dla popełnienia czynu.

II AKa 91/16 – wyrok SA Katowice z dnia 12.05.2016 r.

Okoliczności wskazujące na mniejszy od typowego ładunek społecznej szkodliwości czynu rozboju w kontekście wymiaru kary

Co prawda przepis art. 280 § 2 k.k. nie zna przypadku mniejszej wagi w rozumieniu art. 283 k.k., to jednak nie oznacza to, że pośród czynów objętych jego dyspozycją nie mogą mieć miejsca takie, które zawierają mniejszy od typowego ładunek społecznej szkodliwości czynu. Czasem może to oznaczać, że nawet najniższa kara przewidziana w art. 280 § 2 k.k. stanowić będzie represję niewspółmiernie surową w takim znaczeniu, jak przewiduje to art. 60 § 2 k.k. i przemawiać za wymierzeniem kary z nadzwyczajnym jej złagodzeniem.

II AKa 170/16 – wyrok SA Łódź z dnia 23.11.2016 r.

Kwalifikacja prawna rozboju, w którym przemoc przybrała postać pobicia; zaostrenie warunków przedterminowego zwolnienia – przesłanka szczególnie uzasadnionego wypadku

1. Pomiędzy przepisami art. 280 § 2 k.k. i art. 158 § 1 k.k. zachodzi bieżący pozorny. Wchodzi tu w grę reguła *lex consumens derogat legi consumptae*. Znamię bezpośredniego zagrożenia życia, o którym mowa w art. 280 § 2 k.k., wypełnia się najbardziej niebezpiecznymi zachowaniami sprawczymi i dlatego też nie można uznać, że pomiędzy znamionami ustawowymi zawartymi w każdym z tych przepisów zachodzi – wymagany dla zbiegu kumulatywnego – stosunek krzyżowania. Inny jest bowiem przedmiot ochrony prawnej przestępstw określonych w art. 280 k.k. i art. 158 k.k. i nie ma potrzeby – dla oddania pełnej zawartości bezprawności zachowania oskarżonych z samego faktu, iż co najmniej dwóch sprawców stosuje przemoc wobec pokrzywdzonego – przyjąć, iż popełniają oni także przestępstwo z art. 158 k.k., a nadto obu sprawcom przypisane zostaje przestępstwo skutkowe z art. 148 k.k. w ramach konstrukcji prawnej wynikającej z treści art. 11 § 2 k.k.
2. Uprawnienie do zastosowania instytucji z art. 77 § 2 k.k. nie może być rozumiane jako zwykła prerogatywa Sądu. Przesłanka „szczególnie uzasadnionego wypadku” może być bowiem spełniona *in concreto* zarówno z uwagi na okoliczności związane z osobą skazanego (np. szczególnie wysoki stopień demoralizacji, niepodatność na oddziaływanie penitencjarne) lub wyłączenie z uwagi na charakter przestępstwa (np. szczególnie brutalny, drastyczny sposób jego popełnienia), jest też możliwy bieżący szczególnych okoliczności podmiotowych i przedmiotowych.

II AKa 139/16 – wyrok SA Szczecin z dnia 13.10.2016 r.**Paralizator jako narzędzie niebezpieczne**

Znamie „niebezpieczności”, wskazane w przepisie art. 280 § k.k., odnosi się również do środka obezwładniającego. Ten sam ośrodek obezwładniający (paralizator elektryczny), użyty przez sprawcę, może determinować przyjęcie zarówno typu podstawowego przestępstwa rozbój, np. w postaci doprowadzenia człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, jak i typu kwalifikowanego – jeżeli sprawca rozbój posłuży się nim w sposób bezpośrednio zagrażający życiu pokrzywdzonego.

4.

ART. 281 K.K. – KRADZIEŻ ROZBÓJNICZA

Kto, w celu utrzymania się w posiadaniu zabranej rzeczy, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży, używa przemocy wobec osoby lub grozi natychmiastowym jej użyciem albo doprowadza człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Podmiot – powszechny – każdy podmiot, który może ponieść odpowiedzialność karną.

Strona podmiotowa – umyślność w zamiarze bezpośrednim, przestępstwo kierunkowe.

Przedmiot ochrony – własność, posiadanie, inne prawa rzeczowe i obligacyjne przysługujące pokrzywdzonemu do rzeczy, nietykalność, wolność człowieka.

Strona przedmiotowa – zachowanie się sprawcy polega na tym, że w celu utrzymania się w posiadaniu zabranej rzeczy, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży:

- 1) **używa przemocy wobec osoby;**
- 2) **grozi natychmiastowym użyciem przemocy wobec osoby – rozumianej jak w art. 280 k.k.;**
- 3) **doprowadza osobę do stanu nieprzytomności;**
- 4) **doprowadza osobę do stanu bezbronności.**

Strona przedmiotowa tego przestępstwa składa się z tych samych znamion, co przestępstwa rozboju, chociaż inna jest ich kolejność. Sprawca rozboju stosuje środki rozbójnicze po to, aby umożliwić sobie dokonanie kradzieży, natomiast sprawca kradzieży rozbójniczej czyni to w celu utrzymania się w posiadaniu już zabranej rzeczy, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży¹⁰. „**Bezpośrednio po**” – oznacza natychmiast po zabraniu rzeczy lub przynajmniej w czasie podjętego natychmiast i nieprzerwanego pościgu za sprawcą. *Patrz orzeczenie II AKa 217/14 – wyrok SA Szczecin z dnia 27.11.2014 r.*

Skutek – jest to przestępstwo materialne, pozbawienie pokrzywdzonego możliwości władania rzeczą w wyniku zaboru cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia.

Kradzież rozbójnicza nie jest czynem przepołowionym, zawsze jest przestępstwem.

Przestępstwo to może być popełnione jedynie przez działanie. Pomiędzy zachowaniem sprawcy a skutkiem musi zaistnieć **związek przyczynowo-skutkowy**.

Przedmiot czynności wykonawczej – cudza rzecz ruchoma, człowiek.

Tryb ścigania – publicznoskargowy, ściganie z urzędu.

W art. 283 k.k. występuje również **typ uprzywilejowany** (tzw. wypadek mniejszej wagi) dla m.in. **art. 281 k.k.** Elementy pojęcia „wypadku mniejszej wagi” zostały omówione przy przestępstwie art. 278 § 3 k.k.

¹⁰ Tamże, s. 1387.

Orzeczenia**II AKa 354/13 – wyrok SA Wrocław z dnia 20.11.2013 r.****Pojęcie błędu w ustaleniach faktycznych; rozbój a kradzież rozbójnicza – pomijalny zbieg przestępstw**

1. Błąd w ustaleniach faktycznych (*error facti*) przyjętych za podstawę orzeczenia to błąd, który wynika bądź to z niepełności postępowania dowodowego (tzw. błąd „braku”), bądź też z przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów (błąd „dowolności”). Może on więc być wynikiem nieznamajomości określonych dowodów lub nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów (art. 7 k.p.k.).
2. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych może okazać się trafnym tylko wówczas, gdy podnoszący go w apelacji zdoła wykazać sądowi orzekającemu w I instancji uchybienie przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegające na nieuwzględnieniu przy jej dokonywaniu – tak zasad logiki, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, jak też całokształtu ujawnionych w sprawie okoliczności (art. 410 k.p.k.). W sytuacji, w której takowych uchybień on nie wskazuje, poprzestając na zaprezentowaniu własnej, nieliczącej się (na ogół) z wymogami tegoż art. 410 k.p.k., nie sposób uznać, że rzeczywiście Sąd I instancji dopuścił się przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia tego rodzaju uchybienia. W przypadku dokonania przez sprawcę rozbój, a następnie użycia jednego ze sposobów zachowania opisanych w art. 281 k.k. podjętych w celu utrzymania się przez sprawcę w posiadaniu zabranej rzeczy, możliwe są dwa rozwiązania, uzależnione od konkretnych okoliczności stanu faktycznego.
3. Jeśli sprawca podejmuje działania opisane w znamionach kradzieży rozbójniczej w stosunku do osoby, która wcześniej została przez niego zaatakowana w ramach realizowanego rozbój, wówczas mamy do czynienia ze zbiegiem przestępstw, który nie prowadzi jednak do skazania sprawcy za każde z nich. W takim przypadku przestępstwo rozbój pochłania (konsumuje) następującą po nim kradzież rozbójniczą. Występuje więc przypadek tzw. pomijalnego zbiegu przestępstw, w którym podstawą pominięcia w kwalifikacji prawnej drugiego z zachowań sprawcy jest zasada *lex consumens derogat legi consumptae*.

II AKa 217/14 – wyrok SA Szczecin z dnia 27.11.2014 r.**Podwójna kierunkowość działania sprawcy jako przesłanka warunkująca odpowiedzialność za kradzież rozbójniczą; pojęcie usiłowania zakończonego**

1. Kradzież rozbójnicza charakteryzuje się podwójną kierunkowością działania sprawcy i wyraża się zasadniczo w tym, że sprawca najpierw podejmuje działania zmierzające do zaboru cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia. Z kolei po osiągnięciu celu (po przyjęciu władztwa nad rzeczą) podejmuje działania polegające na używaniu przemocy wobec osoby, groźeniu natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzeniu człowieka do stanu nieprzytomności lub bezradności, przy czym działania te są także ukierunkowane celowo na zapewnienie utrzymywania się sprawcy w posiadaniu zabranej rzeczy.
2. Usiłowanie zakończone to takie usiłowanie, gdzie sprawca uczynił wszystko, co jego zdaniem jest konieczne i możliwe do dokonania czynu zabronionego. Należy przy tym dodatkowo uwzględnić ocenę sytuacji faktycznej przez sprawcę w chwili zakończenia wykonywania zamierzonych czynności. Jeżeli sprawca ma świadomość tego, że jego dotychczasowe działania doprowadzić mogą do powstania skutku przestępnego i ten stan rzeczy obejmuje on swoim zamiarem (bezpośrednim albo ewentualnym), wówczas zasadnym będzie przyjęcie usiłowania zakończonego.

5. ART. 282 K.K. – WYMUSZENIE ROZBÓJNICZE

Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Podmiot – powszechny, każdy zdolny do poniesienia odpowiedzialności karnej.

Strona podmiotowa – umyślność w zamiarze bezpośrednim, przestępstwo kierunkowe (inaczej celowościowe).

Przedmiot ochrony – własność, posiadanie, inne prawa rzeczowe i obligacyjne przysługujące pokrzywdzonemu do rzeczy, nietykalność, wolność człowieka, swoboda prowadzenia działalności gospodarczej.

Strona przedmiotowa – zachowanie się sprawcy polega na tym, że używając przemocy (jak w art. 280 k.k.) lub używając groźby zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie (zapowiedź dokonania przestępstwa, np. zabójstwa, albo sprowadzenia pożaru):

1) doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem, albo

2) doprowadza inną osobę do zaprzestania działalności gospodarczej.

Sposób popełnienia przestępstwa nie pokrywa się ze znamionami określającymi sposób popełnienia rozbój i kradzieży rozbójniczej. Do znamion wymuszenia rozbójniczego należy każdy rodzaj przemocy, nie tylko wobec osoby, lecz także wobec rzeczy¹¹.

Zakres groźby stosowanej przez sprawcę jest węższy od groźby bezprawnej w rozumieniu art. 115 § 12 k.k., obejmuje bowiem zamach na życie, zdrowie albo gwałtowny zamach na mienie¹². Groźba powinna wzbudzić u adresata uzasadnioną obawę jej spełnienia, może być skierowana przeciwko pokrzywdzonemu, jak i przeciwko innej osobie:

- 1) groźba gwałtownego zamachu na mienie – to zapowiedź całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia mienia; przy czym zamach ten musi być gwałtowny; przy ocenie zamachu jako gwałtowny bierzemy pod uwagę np. rozmiar szkód; przez gwałtowny zamach będziemy rozumieli: podpalenie, zniszczenie, uszkodzenie rzeczy przez detonację ładunku wybuchowego;
- 2) groźba w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Rozporządzenie mieniem – może przybrać postać wydania pieniędzy, wartościowych przedmiotów, podpisania weksla, podpisania umowy, dokonania zapisu testamentowego.

Zaprzestanie działalności gospodarczej – może polegać na zlikwidowaniu prowadzonego przedsiębiorstwa, nie ma znaczenia, czy jest to zaprzestanie czasowe czy całkowite.

¹¹ Tamże, s. 1389.

¹² Tamże, s. 1390.

Przy odróżnieniu rozboju od wymuszenia rozbójniczego powinniśmy brać pod uwagę następujące elementy:

- 1) **czasowy** – przy rozboju sprawca wchodzi w posiadanie rzeczy ruchomej stanowiącej własność pokrzywdzonego bezpośrednio po użyciu przemocy wobec osoby, przy wymuszeniu rozbójniczym sprawca wchodzi lub ma wejść w posiadanie mienia w przyszłości choćby niedalekiej, to jest przesunięcie czasowe w stosunku do rozboju; *patrz orzeczenia II AKa 46/16 – wyrok SA Katowice z dnia 13.05.2016 r., II KK 346/17 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 16.11.2017 r., II KK 259/14 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 13.02.2015 r.;*
- 2) **rozporządzenie mieniem** – przy wymuszeniu rozbójniczym z reguły pokrzywdzony sam wydaje mienie i rozporządza nim, zaś przy rozboju sprawca dokonuje zaboru albo zmusza pokrzywdzonego do wydania rzeczy;
- 3) **sposoby działania sprawcy** – przy rozboju zachowanie sprawcy polega na użyciu przemocy wobec osoby, groźbie natychmiastowego jej użycia, doprowadzeniu do stanu nieprzytomności lub bezbronności, zaś przy wymuszeniu istnieje odmienne zachowanie się sprawcy, polegające na przemocy skierowanej wobec osoby lub wobec rzeczy, groźbie zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie; *patrz orzeczenie II KK 259/14 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 13.02.2015 r.;*
- 4) **rodzaj mienia** – przy rozboju chodzi o mienie ruchome, przy wymuszeniu rozbójniczym mienie w szerokim znaczeniu (tj. mienie ruchome, nieruchomości, jak również zaprzestanie działalności gospodarczej).

Wymuszenie rozbójnicze nie jest czynem przepołowionym, zawsze jest przestępstwem.

Skutek – jest to przestępstwo materialne, skutek stanowi rozporządzenie mieniem lub zaprzestanie działalności gospodarczej.

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ściganie z urzędu.

W art. 283 k.k. występuje również **typ uprzywilejowany** (tzw. wypadek mniejszej wagi) dla m.in. art. 282 k.k. Elementy pojęcia „wypadku mniejszej wagi” zostały omówione przy przestępstwie art. 278 § 3 k.k.

Orzeczenia

II AKa 46/16 – wyrok SA Katowice z dnia 13.05.2016 r.

Różnica pomiędzy znamionami rozboju i wymuszenie rozbójniczego

Podstawowa różnica pomiędzy znamionami przestępstw z art. 280 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 282 k.k. sprowadza się do ustalenia, że kradzież dokonana przez sprawcę rozboju (art. 280 k.k.) polega na zmuszeniu poprzez odpowiednie działanie do natychmiastowego wydania rzeczy, natomiast przepis art. 282 k.k. odnosi się do wypadków, w których zmuszenie do rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego będzie mieć miejsce w przyszłości.

II KK 346/17 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 16.11.2017 r.

Różnica między rozbojem a wymuszeniem rozbójniczym

Różnica między rozbojem a wymuszeniem rozbójniczym polega m.in. na tym, że w przypadku wymuszenia rozbójniczego zadysponowanie mieniem następuje w przyszłości, pod groźbą spełnienia uprzednio zapowiedzianego gwałtu na osobie lub w wyniku uprzedniego zastosowania przemocy przez sprawcę.

IV KK 331/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 25.10.2016 r.

Przesłanki usiłowania wymuszenia rozbójniczego

Treść art. 282 k.k. nie daje podstaw do przyjęcia, że opisany w tym przepisie występek ma miejsce tylko wtedy, gdy osoba, którą sprawca w określony sposób doprowadza do rozporządzenia mieniem, jest jego właścicielem.

II KK 259/14 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 13.02.2015 r.

Kryterium upływu czasu dla oceny przestępstwa wymuszenia rozbójniczego

Przyjmowane na gruncie wykładni art. 282 k.k. kryterium upływu czasu, jaki powinien nastąpić między zastosowaniem groźby (przemocy) a rozporządzeniem mieniem, wynika z konieczności wytyczenia granicy pomiędzy przestępstwem rozboju a przestępstwem wymuszenia rozbójniczego. Konieczne jest w tej sytuacji ustalenie, czy kryterium to zachowuje aktualność także wówczas, gdy nie zachodzi taka potrzeba, a więc gdy groźba, o której mowa w art. 282 k.k., dotyczy wyłącznie gwałtownego zamachu na mienie. Groźba taka nie spełnia bowiem znamion czynności wykonawczej z art. 280 § 1 k.k., który to przepis wyraźnie wskazuje na groźbę natychmiastowego użycia przemocy wobec osoby (a nie mienia).

II AKa 185/15 – wyrok SA Katowice z dnia 25.06.2015 r.

Kwalifikacja zamknięcia drzwi mieszkania uniemożliwiającego pokrzywdzonemu jego opuszczenie przed rozporządzeniem mieniem

Nie stanowi przemocy w rozumieniu przepisu art. 282 k.k. zamknięcie drzwi mieszkania uniemożliwiającego pokrzywdzonemu jego opuszczenie zanim nie rozporządzi on mieniem, a zachowanie takie można jedynie traktować jako *per facta concludentia* wyrażoną bezprawną groźbę pozbawienia wolności, a więc nie odnosząc się do zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, a co za tym idzie takie działanie oskarżonego łączyć jedynie można z realizacją znamion występku, o jakim mowa w przepisie art. 191 § 1 k.k., skoro groźba ta zmierzała bezpośrednio do zmuszenia innej osoby do określonego zachowania.

6.

ART. 284 K.K. – PRYWŁASZCZENIE

§ 1. Kto przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą lub prawo majątkowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi lub przywłaszczenia rzeczy znalezionej, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od roku.

§ 4. Jeżeli przywłaszczenie nastąpiło na szkodę osoby najbliższej, ścignie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Przywłaszczenie – typ podstawowy (art. 284 § 1 k.k.)

Podmiot – przestępstwo powszechne, typ kwalifikowany jest przestępstwem indywidualnym – tylko osoba, której wcześniej uprawniony podmiot powierzył władztwo nad rzeczą¹³.

Strona podmiotowa – przestępstwo umyślne w zamiarze bezpośrednim, kierunkowe.

Przedmiot ochrony – własność, posiadanie, inne prawa rzeczowe i obligacyjne przysługujące pokrzywdzonemu do rzeczy, prawa majątkowe.

Strona przedmiotowa – zachowanie się sprawcy polega na przywłaszczeniu cudzej rzeczy ruchomej, jak i prawa majątkowego.

Przywłaszczeniem jest bezprawne rozporządzenie cudzą rzeczą ruchomą, prawem majątkowym, znajdującym się w posiadaniu sprawcy, poprzez włączenie do swojego majątku lub majątku innej osoby i powiększenie w ten sposób swojego lub innej osoby stanu posiadania.

Przywłaszczenie może mieć różne formy, np.:

- 1) bezprawne zużycie lub przetworzenie rzeczy;
- 2) darowanie innej osobie;
- 3) zamiana;
- 4) bezprawne zatrzymanie rzeczy w zamiarze dysponowania nią jak rzeczą własną, odmowa zwrotu rzeczy, ukrycie jej, zaprzeczenie jej posiadania.

Przywłaszczenie rzeczy ruchomej jest czynem przepołowionym, jeżeli jej wartość nie przekracza 500 złotych – stanowi wykroczenie z art. 119 k.w., jeżeli zaś przekracza 500 zł – stanowi przestępstwo z art. 284 k.k.

Jednakże, jeżeli przedmiotem przywłaszczenia jest: broń, amunicja, materiały lub przyrządy wybuchowe, to czyn bez względu na wartość rzeczy zawsze stanowi przestępstwo przywłaszczenia.

Różnica między przestępstwem kradzieży (art. 278 § 1 k.k.) a przestępstwem przywłaszczenia (art. 284 § 1 k.k.) polega na tym, że sprawca kradzieży wchodzi nielegalnie w posiadanie rzeczy poprzez zabór i nielegalnie nią rozporządza, natomiast sprawca przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. legalnie wchodzi

¹³ Tamże, s. 1393.

w jej posiadanie – brak jest elementu zaboru, ale nielegalnie tę rzecz włącza do majątku swojego lub innej osoby.

Przywłaszczenie (in. sprzeniewierzenie) – typ kwalifikowany (art. 284 § 2 k.k.)

Sprzeniewierzenie (art. 284 § 2 k.k.) jest kwalifikowaną formą przywłaszczenia, ze względu na nadużycie przez sprawcę zaufania, jakim obdarzyła go osoba powierzająca mu swoją rzecz ruchomą. Zakres powierzenia rzeczy nie ma znaczenia dla prawa karnego, istotne jest natomiast to, że sprawca musi być świadomy tego, że powierzenie mu rzeczy nie obejmuje prawa dysponowania tą rzeczą jak własną. Powierzenie może nastąpić w formie umowy pożyczki, użyczenia komisu, powierzenia rzeczy na przechowanie. *Patrz orzeczenie II AKa 44/18 – wyrok SA Wrocław z dnia 21.03.2018 r.*

Typem kwalifikowanym dla przestępstw z art. 284 § 1 lub 2 k.k. w przypadku gdy dotyczy mienia znacznej wartości lub dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury jest art. 294 k.k.

Przywłaszczenie – typ uprzywilejowany (art. 284 § 3 k.k.)

Artykuł 284 § 3 k.k. określa uprzywilejowany typ przestępstwa przywłaszczenia, przyjmujący postać:

- 1) **wypadku mniejszej wagi** (porównaj art. 278 § 3 k.k.);
- 2) dokonania przywłaszczenia w stosunku do **rzeczy znalezionej** – dotyczy przedmiotu, który przez ostatniego właściciela został zagubiony; przywłaszczenie rzeczy znalezionej następuje wówczas, gdy znalazca rzeczy zagubionej nie zawiadomia w ciągu dwóch tygodni od daty znalezienia rzeczy Policji lub innego organu państwowego lub nie poszukuje posiadacza tej rzeczy w inny sposób i jednocześnie podejmuje działania wykazujące wolę postąpienia z tą rzeczą tak, jak gdyby była ona jego własnością; samo niezastosowanie się przez znalazcę do przepisów określających sposób postępowania w przypadku znalezienia rzeczy, bez woli rozporządzenia się tą rzeczą jak swoją, stanowi wykroczenie z art. 125 k.w., obowiązki znalazcy określa ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz. U. z 2019 r. poz. 908).

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ścigane z urzędu, a gdy nastąpiło na szkodę osoby najbliższej – na wniosek pokrzywdzonego.

Orzeczenia

II AKa 229/18 – wyrok SA Wrocław z dnia 22.08.2018 r.

Kwalifikacja prawna przestępstwa dotyczącego mienia znacznej wartości

Nie można przestępstwa kwalifikować wyłącznie na podstawie art. 294 § 1 k.k., bez powiązania tego przepisu z określonym typem podstawowym przestępstwa przeciwko mieniu, np. z art. 284 § 1 k.k.

II AKa 44/18 – wyrok SA Wrocław z dnia 21.03.2018 r.

Istota instytucji przywłaszczenia – realizacji znamion przestępstwa

Istota karalnego sprzeniewierzenia z art. 284 § 2 k.k. sprowadza się do nieuprawnionego rozporządzenia przez sprawcę powierzoną mu rzeczą ruchomą, którą otrzymał i posiadał legalnie. Chodzi tutaj o świadome potraktowanie przez sprawcę otrzymanej rzeczy ruchomej jak własnej, co w sensie cywilnoprawnym sprowadza się do niedotrzymania warunków zawartej umowy, której przedmiotem jest określone uprawnienie do korzystania z tej rzeczy.

II AKa 87/17 – wyrok SA Szczecin z dnia 16.11.2017 r.

Zasady dotyczące ustalenia wartości prawa majątkowego z punktu widzenia przestępstwa przywłaszczenia

Ustalając wartość prawa majątkowego, z punktu widzenia znamion art. 284 § 1 k.k., należy odwoływać się do terminologii użytej przez ustawodawcę w typizacji danego czynu zabronionego. Przy przestępstwie z art. 284 § 1 k.k. ustawodawca nie używa pojęcia szkody, a stanowi o przywłaszczeniu prawa majątkowego. Tak więc, mając jeszcze na względzie treść art. 115 § 5 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., definiujących i odwołujących się do mienia znacznej wartości, a nie do szkody znacznej wartości (znacznej szkody), należy dojść

do wniosku, iż sprawcom czynu z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. należy przypisać przywłaszczenie prawa majątkowego o wartości rynkowej z chwili czynu, a nie prawa majątkowego po odliczeniu obciążeń. Natomiast owe obciążenia mogą mieć znaczenie przy ustaleniu wysokości odszkodowania.

II AKa 385/17 – wyrok SA Gdańsk z dnia 13.12.2017 r.

Istota przestępstwa przywłaszczenia mienia; przesłanki przestępstwa wyłudzenia kredytu

1. Istotą przestępstwa przywłaszczenia powierzonych mienia (art. 284 § 2 k.k.) jest postąpienie z nim jak z własnym wbrew woli właściciela rzeczy. Istotne znaczenie dla bytu tego przestępstwa ma pierwsza czynność, jakiej dokona sprawca, a w której przejawia się jego stosunek do rzeczy wyrażający się w postępowaniu z nią jak właściciel.
2. Do wypełnienia przesłanek z przepisu art. 297 § 2 k.k. zachodzi wówczas, gdy sprawca zaniecha poinformowania właściwego podmiotu o sytuacji mogącej mieć wpływ na wstrzymanie lub ograniczenie udzielonego wsparcia finansowego. Tymczasem, popełniając przestępstwa z art. 297 § 1 k.k., sprawca działa poprzez przedłożenie mającego istotne znaczenie oświadczenia niezgodnego z prawdą.

IV KK 126/18 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 26.04.2018 r.

Nieprawidłowość potrącenia wzajemnych wierzytelności a przywłaszczenie

Nieprawidłowość potrącenia wzajemnych wierzytelności nie ma znaczenia dla przypisania oskarżonemu popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., gdyż sprawca nie miał zamiaru przywłaszczenia zatrzymanej kwoty w takim rozumieniu, w jakim – z woli ustawodawcy – jest to niezbędne dla przyjęcia sprawstwa tego występku.

IV KK 201/18 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 6.08.2018 r.

Znamiona przestępstwa przywłaszczenia majątku stanowiącego wspólność majątkową

Dla przypisania czynu z art. 284 § 2 k.k. niezbędne jest ustalenie, iż sprawca, zabierając samowolnie i sprzedając ruchomości należące do wspólnoty małżeńskiej, czynił to z zamiarem powiększenia swojego majątku odrębnego kosztem małżonki, tak aby rzecz ta nie mogła być przedmiotem podziału majątku wspólnego.

II AKa 180/18 – wyrok SA Wrocław z dnia 13.09.2018 r.

Unikanie zwrotu pieniędzy a zamiar przywłaszczenia mienia

Istotą przywłaszczenia, o którym mowa w art. 284 § 1 k.k., jest zamiar bezprawnego włączenia posiadanej rzeczy lub prawa do majątku sprawcy. Unikanie przez oskarżonego zwrotu pieniędzy matce może, ale nie musi, dowodzić faktu ich przywłaszczenia.

II AKa 196/18 – wyrok SA Warszawa z dnia 11.09.2018 r.

Specyfika działalności podmiotów gospodarczych w kontekście przestępstwa przywłaszczenia mienia

Działalność podmiotów gospodarczych, niezależnie od formy prawnej ich funkcjonowania, z jednej strony regulują przepisy prawa, a z drugiej opiera się na zaufaniu wobec osób, które w imieniu właściciela ją prowadzą, bez względu na to, jaką funkcję pełnią.

II AKa 23/17 – wyrok SA Poznań z dnia 24.02.2017 r.

Brak wątpliwości co do braku sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu

Przedmiotem rozważań sądu I instancji były przepisy art. 278 k.k. Na podstawie tej analizy sąd doszedł do wniosku, iż w oparciu o zgromadzone dowody nie można przyjąć, iż oskarżony w jakikolwiek nielegalny sposób wszedł w posiadanie cudzego mienia. W konsekwencji zatem rozważania, czy doszło do popełnienia przestępstwa oszustwa, były niecelowe.

II AKa 101/17 – wyrok SA Katowice z dnia 13.04.2017 r.

Obowiązek ustalenia, czy oskarżony władał rzeczą w sposób rzeczowy

Specyfika przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. powoduje, że sąd rozpoznający sprawę, której przedmiotem jest ten typ czynu zabronionego, w pierwszej kolejności obowiązany jest ustalić, czy oskarżony władał

rzeczą w sposób rzeczywisty, to znaczy, czy faktycznie wykonywał nad nią swoje władztwo. W tym kontekście podpisanie przez oskarżonego umów leasingu operacyjnego dowodzi jedynie tego, że takie umowy zostały zawarte przez oskarżonego. Nie stanowiły jednak same w sobie dowodu objęcia przez oskarżonego przedmiotów leasingu w faktyczne władanie.

II AKa 339/17 – wyrok SA Gdańsk z dnia 22.11.2017 r.

Brak podstaw do zmiany kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu

Znamiona oszustwa różnią się od występku opisanego w art. 284 § 2 k.k. nie tylko sposobem działania sprawcy, ale także treścią jego zamiaru, który jako fakt psychologiczny podlega dowodzeniu i ustaleniu, tak jak elementy strony przedmiotowej czynu. Stwierdzenie, że oskarżony dopuścił się oszustwa wymagałoby więc dokonania nowych, niekorzystnych dla niego ustaleń faktycznych, co zważywszy na fakt, iż pierwszy wyrok sądu I instancji, którym przypisano oskarżonemu dopuszczenie się czynu z art. 284 § 2 k.k., nie został zaskarżony przez oskarżycieli, nie byłoby dopuszczalne, już mając na uwadze treść art. 443 k.p.k., co zwalnia sąd odwoławczy z ustosunkowywania się do zawartej w skardze argumentacji na poparcie stanowiska, że oskarżony swoim zachowaniem wyzerpał znamiona występku z art. 286 § 1 k.k.

II AKa 236/16 – wyrok SA Warszawa z dnia 21.01.2016 r.

Pieniądz jako rzecz ruchoma będąca przedmiotem przywłaszczenia

Zarówno w art. 284 § 1 k.k., jak i art. 127 k.w. przedmiotem przestępstwa jest „cudza rzecz ruchoma”, a zatem również pieniądz.

II AKa 76/18 – wyrok SA Warszawa z dnia 6.06.2018 r.

Warunki przypisania sprawcy przestępstwa przywłaszczenia cudzego mienia

Dla przypisania czynu z art. 284 § 1 k.k. niezbędne jest ustalenie, że sprawca tego czynu musi działać w ściśle określonym celu, którym jest przywłaszczenie „cudzej” rzeczy (mienia) – z zamiarem trwałego włączenia przedmiotu przestępstwa do swojego majątku, a nie zatem tylko z zamiarem bezprawnego władania rzeczą. Nie wystarczy przy tym, by godził się na możliwość przywłaszczenia – musi on bowiem tego chcieć i musi to być jego celem. Jest to bowiem przestępstwo umyślne, którego stroną podmiotową charakteryzuje szczególny zamiar bezpośredni, kierunkowy określany jako *animus rem sibi habendi* – definitywnego uczynienia cudzej rzeczy jako własnej i musi on być bezsprzeczny.

II AKa 128/17 – wyrok SA Katowice z dnia 4.08.2017 r.

Wartość przywłaszczonego mienia jako podstawa do orzeczenia środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody; znamiona przywłaszczenia w postaci kwalifikowanej

- I. Mimo iż pełnomocnik kwestionował rzeczywistą wartość szkody, to nie wykazał, w czym upatruje szkody polegającej na utraceniu korzyści i ewentualnie na jaką wysokość szkoda ta opiewa i czy pozostaje w bezpośrednim związku z przestępstwem. Sąd apelacyjny w pełni zaakceptował stanowisko I instancji odnośnie do obowiązku naprawienia szkody. Apelacja pełnomocnika nie zawiera żadnych nowych argumentów, które mogłyby w sposób skuteczny podważyć rozstrzygnięcia oparte na przepisach art. 46 k.k.
- II. Odnośnie do kwalifikacji prawnej czynu należy przypomnieć, że w przypadku przestępstwa z art. 284 k.k. o jego kwalifikowanej postaci z art. 294 § 1 k.k. decyduje nie wysokość szkody, a wartość przywłaszczonego mienia.

ART. 286 K.K. – OSZUSTWO

§ 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto żąda korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Jeżeli czyn określony w § 1–3 popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Oszustwo – typ podstawowy (art. 286 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – umyślne w zamiarze bezpośrednim, przestępstwo kierunkowe, celem jest osiągnięcie korzyści majątkowej. Pojęcie korzyści majątkowej omówiono przy art. 278 § 2 k.k.

Patrz orzeczenia: II AKa 315/17 – wyrok SA Warszawa z dnia 25.10.2017r., II AKa 262/16 – wyrok SA Wrocław z dnia 24.01.2017 r.

Przedmiot ochrony – własność, posiadanie oraz inne prawa rzeczowe i obligacyjne do rzeczy ruchomej, jak i nieruchomości.

Strona przedmiotowa – „cechą charakterystyczną oszustwa jest dobrowolność decyzji pokrzywdzonego o rozporządzeniu mieniem, której towarzyszy jednak brak świadomości co do rzeczywistych skutków tego rozporządzenia. Dla bytu przestępstwa oszustwa jest obojętne, czy pokrzywdzony mógł lub powinien skontrolować prawdziwość twierdzeń sprawcy”¹⁴.

Zachowanie się sprawcy – działanie polega na doprowadzeniu innej osoby do rozporządzenia mieniem poprzez:

3) wprowadzenie w błąd – oznacza niezgodność między obiektywną rzeczywistością a jej odbiciem w świadomości człowieka, sprawca wywołuje błąd, przedstawiając fałszywy obraz rzeczywistości;

4) wyzyskanie błędu – sprawca nie wyprawdza z błędu, wyzyskanie błędu to zaniechanie działań eliminujących mylne wyobrażenie, sprawca wykorzystuje fakt, iż pokrzywdzony z innego powodu jest już w błędzie;

5) wyzyskanie niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania – może mieć zarówno charakter trwały (gdy przyczyną jest np. niedojrzałość lub podeszły wiek), jak i przejściowy (może wynikać z odurzenia alkoholem, narkotykami)¹⁵.

Patrz orzeczenie II AKa 14/18 – wyrok SA Wrocław z dnia 15.02.2018 r.

¹⁴ Tamże, s. 1400.

¹⁵ Tamże.

Skutek – jest to przestępstwo materialne, skutkiem jest rozporządzenie mieniem.

Oszustwo nie jest czynem przepołowionym.

Wyjątkową sytuację stanowi oszustwo przy sprzedaży towaru lub świadczeniu usług oraz przy nabyciu produktów rolnych lub hodowlanych, co do ilości, wagi, miary, gatunku, rodzaju lub ceny. Jeżeli nabywca lub dostawca poniósł lub mógł ponieść szkodę nieprzekraczającą 100 złotych, sprawca popełnia wykroczenie z art. 134 k.w., natomiast gdy wartość szkody przekracza 100 złotych, popełnia przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.

Typem kwalifikowanym dla przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w przypadku, gdy dotyczy mienia znacznej wartości lub dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury, jest art. 294 k.k.

Oszustwo – typ podstawowy (art. 286 § 2 k.k.)

Ustawodawca wskazał na szczególne działanie sprawcy poprzez żądanie korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy. Jest to przestępstwo formalne.

Oszustwo – typ uprzywilejowany (art. 286 § 3 k.k.)

Art. 286 § 3 k.k. przewiduje wypadek mniejszej wagi jako uprzywilejowany typ, którego ustawowe zagrożenie jest niższe niż w § 1 i 2. Elementy pojęcia „wypadku mniejszej wagi” zostały omówione przy przestępstwie art. 278 § 3 k.k.

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ścigane z urzędu, a w przypadku popełnienia czynu przez osobę najbliższą – na wniosek pokrzywdzonego.

Orzeczenia

II KK 448/17 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 24.01.2018 r.

Znamiona i dowodzenie przestępstwa oszustwa

W kontekście potencjalnej odpowiedzialności z art. 286 k.k. należy pamiętać, że nie każdemu niewywiązaniu się z umowy cywilnoprawnej można przypisać znamiona przestępstwa oszustwa. Prawo karne nie ma służyć równoległej do cywilnej egzekucji świadczeń pieniężnych w obrocie gospodarczym. Przemysł przestępstwa oszustwa określone w art. 286 § 1 k.k. jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. Przypisanie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. wiąże się z wykazaniem, że sprawca obejmował swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim kierunkowym wprowadzenie w błąd innej osoby oraz to, że doprowadza ją w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Musi to zostać udowodnione ponad wszelką wątpliwość.

II AKA 1/18 – wyrok SA Katowice z dnia 6.04.2018 r.

Reguły wyłączenia wielości ocen przy zbiegu przepisów i zbiegu czynów; wyłudzenie zwrotu VAT a wystawienie nierzetelnych faktur – kwalifikacja kumulatywna; przypisanie odpowiedzialności za użycie poświadczenia nieprawdy; kwalifikacja poświadczenia nieprawdy

1. Reguły wyłączenia wielości ocen mają zastosowanie jedynie w wypadku zbiegu przepisów ustawy, natomiast nie stosuje się ich w razie idealnego zbiegu czynów zabronionych, o którym mowa w art. 8 § 1 k.k.s. Zarówno w przypadku norm art. 286 k.k. i art. 76 k.k.s, jak i norm art. 273 k.k. i art. 62 § 2 k.k.s. zasadne jest zatem przypisanie sprawcy odpowiedzialności zarówno za przestępstwo, jak i za przestępstwo skarbowe – z tym zastrzeżeniem, że wykonaniu podlega wyłącznie kara surowsza (art. 8 k.k.s).
2. Nie jest słuszna teza, że zbieg norm art. 62 § 2 k.k.s. z art. 76 § 1 k.k.s ma charakter zbiegu pomijalnego na podstawie reguły konsumpcji. Zachowania realizujące znamiona art. 76 § 1 k.k.s. nie musiały wszak wcale polegać na posłużeniu się nierzetelną fakturą, skoro możliwe było podanie danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym lub zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy bez posłużenia się dokumentem, o którym mowa w art. 62 § 2 k.k.s. Dopuszczalne jest zatem przyjęcie kwalifikacji kumulatywnej z art. 76 § 1 k.k.s. i art. 63 § 2 k.k.s.

3. Przepisanie odpowiedzialności za czyn realizujący znamiona tego przepisu nie wymaga wskazania w kwalifikacji prawnej art. 271 k.k. lub art. 272 k.k., dotyczących wszak zupełnie innych zachowań, o innym zespole ustawowych znamion. Charakter dokumentów, którymi posłużył się sprawca przestępstwa kwalifikowanego z art. 273 k.k., wynika natomiast wprost z opisu czynu, co jest w pełni wystarczające.
4. Przepisanie odpowiedzialności za typ kwalifikowany występku z art. 271 § 3 k.k. czyni bowiem zbędnym powoływanie w kwalifikacji prawnej typu podstawowego z art. 271 § 1 k.k. Technika redakcyjna użyta m.in. w art. 271 § 3 k.k. polega na odesłaniu, dla uniknięcia powtórzeń, do normy art. 271 § 1 k.k. określającej znamiona typu podstawowego. Realizacja znamion typu podstawowego wchodzi jednak w zakres znamion przestępstwa z art. 271 § 3 k.k. i dlatego zbędne jest powoływanie kwalifikacji z art. 271 § 1 k.k.

II AKa 143/17 – wyrok SA Szczecin z dnia 21.12.2017 r.

Ocena niekorzystności rozporządzenia majątkiem przy przestępstwie oszustwa

Sprzeczne z celem wykorzystanie środków finansowych nie jest warunkiem *sine qua non* przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., lecz jednym z elementów, które w realiach konkretnej sprawy pozwalają ocenić, czy rozporządzenie mieniem przez pokrzywdzonego było dlań niekorzystne w rozumieniu art. 286 § 1 k.k.

II AKa 14/18 – wyrok SA Wrocław z dnia 15.02.2018 r.

Istotne znamiona przestępstwa oszustwa

Wprowadzenie w błąd musi dotyczyć istotnych okoliczności, a więc takich, które mogą mieć wpływ na podjęcie przez oszukiwaną osobę decyzji rozporządzenia mieniem. Brzmienie przepisu art. 286 § 1 k.k. nie pozostawia wątpliwości, iż wprowadzenie w błąd odnosić się musi do osoby dokonującej niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Określone sposoby działania sprawcy muszą poprzedzać niekorzystne rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego, stąd też istotnym znamieniem oszustwa jest związek przyczynowy między wprowadzeniem w błąd czy wyzyskaniem błędu a niekorzystnym rozporządzeniem mieniem.

II AKa 315/17 – wyrok SA Warszawa z dnia 25.10.2017 r.

Korzyść majątkowa jako element przestępstwa oszustwa – beneficjent oszustwa

1. Art. 286 § 1 k.k. nie wymaga, aby korzyść majątkowa będąca celem działania sprawcy, musiała przypaść konkretnie jemu.
2. Dla bytu przestępstwa, o którym mowa w art. 286 § 1 k.k., w przypadku gdy osoba, na rzecz której nastąpiło przysporzenie, nie jest sprawcą, nie jest konieczne równoczesne skazanie beneficjenta oszustwa.

II AKa 525/16 – wyrok SA Katowice z dnia 16.02.2017 r.

Istota przesłanki wprowadzenia w błąd; zaświadczenie z KRK jako dokument poświadczający okoliczności w nim zawarte

1. Wprowadzenie w błąd, o którym mowa w art. 286 § 1 k.k., dotyczyć musi tzw. istotnych okoliczności danej sprawy, a więc takich, które mogą mieć wpływ na podjęcie przez pokrzywdzonego finalnej decyzji o rozporządzenie mieniem. Niekorzystność musi być oceniana z punktu widzenia interesów pokrzywdzonego. Ekspozowany w tym przypadku jest aspekt ekonomiczny, odnoszący się zarówno do kwestii czynionych przez pokrzywdzonego wydatków i innych nakładów, jak i do poziomu ryzyka niepowodzenia planowanego przedsięwzięcia gospodarczego (co jest warunkowane m.in. rzeczywistą sytuacją ekonomiczną kontrahenta, perspektywami prawidłowego i terminowego spełnienia świadczenia, do którego zobowiązuje się sprawca, rzeczywistej jakości i wartości udzielanych zabezpieczeń itd.).
2. Zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego „poświadcza” okoliczności w nim zawarte i poświadczeniu temu przysługuje cecha zaufania publicznego. Zaświadczenie z KRK zawierające informacje niezgodne z prawdą (tzn. sprzeczne z rzeczywistymi zapisami odnotowanymi w rejestrze) nie jest dokumentem „nierzetelnym”, ale dokumentem „poświadczającym nieprawdę”. Jeśli osoba wystawiająca

taki dokument świadomie poświadczając w nim okoliczności nieprawdziwie, to zachowanie takie odpowiada znamionom przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. Osoba świadomie używająca takiego dokumentu realizuje natomiast znamiona art. 273 k.k., ewentualnie art. 297 § 1 k.k., jeśli przedłożenie takiego dokumentu służy celom wymienionym w tym przepisie.

II KK 281/17 – wyrok SN – Izba Karna – z dnia 10.01.2018 r.

Niekorzystne rozporządzenie mieniem jako znamię oszustwa

Na gruncie art. 286 § 1 k.k. to inna osoba ma dokonać niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Z treści wyroku powinno jednoznacznie wynikać, w czym sąd upatrywał owego niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonych.

II AKa 262/16 – wyrok SA Wrocław z dnia 24.01.2017 r.

Popelnienie przestępstwa oszustwa a kwestia osiągnięcia korzyści majątkowej przez oskarżonego

Treść art. 115 § 4 k.k. przesądza o tym, że nawet jeżeli oskarżony nie otrzymałby z procedury, w którym uczestniczył, ani złotówki, lecz korzyść tę osiągnął ktoś inny, to oskarżony jest sprawcą popełnienia występku z art. 286 § 1 k.k.

8.

ART. 288 K.K. – USZKODZENIE RZECZY

§ 1. Kto cudzą rzecz niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto przerywa lub uszkadza kabel podmorski albo narusza przepisy obowiązujące przy zakładaniu lub naprawie takiego kabla.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Uszkodzenie rzeczy – typ podstawowy (art. 288 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – umyślność w zamiarze bezpośrednim lub ewentualnym.

Przedmiot ochrony – mienie, integralność, nienaruszony stan oraz zdolność do zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania rzeczy.

Strona przedmiotowa – działanie lub zaniechanie, które spowodowało zaistnienie szkody w postaci:

- 1) **zniszczenia rzeczy** – polega na jej unicestwieniu, zniweczeniu i to w tak istotny sposób, że rzecz faktycznie przestaje istnieć, bezpowrotnie traci swoje właściwości (np. spalenie drewnianej łodzi, podpalenie, zburzenie, rozbicie);
- 2) **uszkodzenia** – spowodowanie uszkodzenia, które zmniejsza wartość rzeczy poprzez zmianę wyglądu, kształtu lub naruszenie całości rzeczy (np. wybicie szyby, przecięcie opon samochodu); uszkodzenie może być naprawione, ale wymaga nakładów finansowych i zabiegów, aby przywrócić rzecz do stanu pierwotnego;
- 3) **uczynienia rzeczy niezdatną do użytku** – zachowanie, które nie będąc uszkodzeniem ani niszczeniem rzeczy, uniemożliwia jej wykorzystanie zgodnie z właściwościami i przeznaczeniem (np. posmarowanie siedziska ławki lepiącym się smarem).

Szkoda w znaczeniu art. 288 k.k. to straty wyrządzone w mieniu będącym przedmiotem zamachu. Szko-
da wyrządzona czynem nie jest tożsama z wartością uszkodzonego mienia.

Przez szkodę majątkową należy rozumieć: zarówno uszczerbek w majątku, obejmujący szkodę rzeczywistą polegającą na zmniejszeniu aktywów (lub zmniejszenie poszczególnych składników) albo na zwiększeniu się pasywów, jak i utracony zysk. *Patrz orzeczenia: II KK 317/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 6.02.2018 r., II AKa 90/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 17.05.2017 r.*

Skutek – skutkiem jest zniszczenie, uszkodzenie lub uczynienie rzeczy niezdatną do użycia.

Uszkodzenie mienia – typ uprzywilejowany (art. 288 § 2 k.k.)

Art. 288 § 2 k.k. przewiduje wypadek mniejszej wagi jako uprzywilejowany typ zniszczenia rzeczy, uszkodzenia lub uczynienia jej niezdatną do użytku, jego ustawowe zagrożenie jest niższe niż w § 1. Elementy pojęcia „wypadku mniejszej wagi” zostały omówione przy przestępstwie art. 278 § 1 k.k.

Uszkodzenie mienia jest czynem przepoławionym – jeżeli wartość rzeczy nie przekracza 500 złotych stanowi wykroczenie z art. 124 k.w., jeżeli przekracza 500 zł stanowi przestępstwo.

Jednakże, jeżeli przedmiotem czynu jest: broń, amunicja, materiały lub przyrządy wybuchowe, to bez względu na wartość rzeczy zawsze stanowi on przestępstwo.

Tryb ścigania – czyny z § 1 i 2 ścigane są na wniosek pokrzywdzonego (bezwzględnie wnioskowe).

Uszkodzenie mienia – typ podstawowy (art. 288 § 3 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – umyślność.

Strona przedmiotowa – przestępstwo określone w tym przepisie występuje w dwóch odmianach i polega na:

- 1) przerwaniu lub uszkodzeniu kabla podmorskiego;
- 2) naruszeniu przepisów obowiązujących przy zakładaniu lub naprawie kabla podmorskiego.

Skutek – jest to przestępstwo materialne, gdy dotyczy przerwania lub uszkodzenia, zaś formalne, gdy chodzi o naruszenie przepisów przy zakładaniu lub naprawie kabla podmorskiego.

Tryb ścigania – przestępstwo z § 3 – przestępstwo publicznoskargowe, ściganie z urzędu.

Typem kwalifikowanym dla przestępstw z art. 288 § 1 lub 3 k.k. w przypadku, gdy dotyczą mienia znacznej wartości lub dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury jest art. 294 k.k.

Orzeczenia

II KK 317/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 6.02.2018 r.

Wysokość szkody jako kryterium kwalifikacji zniszczenia mienia jako przestępstwa lub wykroczenia

Kryterium rozdzielającym odpowiedzialność za przestępstwo i za wykroczenie zniszczenia mienia jest wartość wyrządzonej szkody. Szkada to w tym wypadku nic innego, jak różnica między wartością rzeczy przed i po zniszczeniu, uszkodzeniu lub uczynieniu jej niezdatną do użytku. Inaczej to samo ujmując, jest to koszt przywrócenia stanu sprzed popełnienia czynu zabronionego. Nie można zatem zgodzić się z konkluzją, jakoby o wysokości szkody miała świadczyć wartość uszkodzonej rzeczy, w tym wypadku uszkodzonych drzwi. Jest oczywiste, że wartość rzeczy nie zawsze jest tożsama z wysokością szkody, którą wyrządza się na skutek jej uszkodzenia.

II AKa 90/17 – wyrok SA Wrocław z dnia 17.05.2017 r.

Ustalenie wysokości uszczerbku wywołanego przez zniszczenie, uszkodzenie lub uczynienie rzeczy niezdatną do użytku

Przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. jest przestępstwem skutkowym, do którego znamion należy alternatywnie określony skutek w postaci zniszczenia, uszkodzenia lub uczynienia cudzej rzeczy niezdatną do użytku. Uwzględniając znamiona przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. i wykroczenia z art. 124 § 1 k.w., konieczne jest zatem ustalenie wysokości uszczerbku wywołanego przez zniszczenie, uszkodzenie lub uczynienie rzeczy niezdatną do użytku. Powyższe ustalenie może być dokonane na podstawie zeznań pokrzywdzonego.

IV KK 532/17 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 8.03.2018 r.

Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ściganie sprawcy uszkodzenia baneru reklamowego

Uprawnionymi do złożenia wniosku o ściganie sprawcy uszkodzenia baneru reklamowego o pow. 16 m² są właściciel nieruchomości i właściciel baneru.

III KK 338/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 22.03.2018 r.

Kwalifikacja czynu uszkodzenia cudzego mienia z uwagi na wartość szkody

W sytuacji, gdy zarówno w czasie popełnienia czynu, jak i w czasie orzekania przez sąd ustalona wysokość szkody (5000 zł) wielokrotnie przekroczyła próg zakreślony w art. 124 § 1 k.w., czyn przypisany nie mógł zostać zakwalifikowany jako wykroczenie stypizowane w tym przepisie.

II AKa 169/17 – wyrok SA Warszawa z dnia 19.06.2017 r.**Charakter przestępstwa naruszenia cudzej rzeczy**

Przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. należy do czynów tzw. przepołowionych, gdzie wartość szkody stanowi granicę pomiędzy przestępstwem a wykroczeniem, ilekroć szkoda z tytułu umyślnie uszkodzonej, zniszczonej lub uczynionej niezdatną do użytku cudzej rzeczy przekracza $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia. Aktualnie jest to kwota 500 złotych. Mając przy tym na uwadze, że powołany przepis nie operuje pojęciem wartości cudzej rzeczy, ale pojęciem szkody, pierwotnie podawane przez pokrzywdzonego kwoty wpisują się w obiektywny ogląd zaistniałych uszkodzeń, nie uprawniając w żadnej mierze do przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 288 § 1 k.k.

9.

ART. 289 K.K. – KRÓTKOTRWAŁE UŻYCIĘ POJAZDU MECHANICZNEGO

§ 1. Kto zabiera w celu krótkotrwałego użycia cudzy pojazd mechaniczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 pokonuje zabezpieczenie pojazdu przed jego użyciem przez osobę nieupoważnioną, pojazd stanowi mienie znacznej wartości albo sprawca następnie porzuca pojazd w stanie uszkodzonym lub w takich okolicznościach, że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub uszkodzenia pojazdu albo jego części lub zawartości, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli czyn określony w § 1 popełniono używając przemocy lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. W wypadkach określonych w § 1–3 sąd może wymierzyć grzywnę obok kary pozbawienia wolności.

§ 5. Jeżeli czyn określony w § 1–3 popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Krótkotrwałe użycie pojazdu mechanicznego – typ podstawowy (art. 289 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – umyślność w zamiarze bezpośrednim, przestępstwo kierunkowe.

Celem sprawcy jest krótkotrwałe użycie cudzego pojazdu mechanicznego (np. do przejażdżki czy do przeniesienia się z jednego miejsca na drugie).

Krótkotrwałe użycie – rozumiane jest jako wykorzystanie pojazdu przez niedługi czas, nienoszące cech dysponowania pojazdem jak rzeczą własną. Granice krótkotrwałości pozostawiają pewien margines ocen, zwłaszcza, że należy ustalić nie to, jak długo sprawca faktycznie pojazdu używał, ale jak długo w czasie zaboru miał zamiar go używać¹⁶.

Sprawca używający bezprawnie pojazdu, który był w jego władztwie, nie popełnia przestępstwa z art. 289 § 1 k.k. (np. w przypadku gdy pojazd został oddany do naprawy).

Przedmiot czynu – pojazd mechaniczny – zaopatrzone w poruszający go silnik, niezależnie od pojemności (np. pojazdy samochodowe, motocykle, samoloty, statki wodne) oraz pojazdy szynowe zasilane z trakcji elektrycznej (tramwaje, trolejbusy). Do pojazdów niemechanicznych zalicza się np. zaprzęgi konne, lotnie, rowery, w tym zaopatrzone w silnik pomocniczy, ale nadające się do zwykłej eksploatacji jako rowery¹⁷.

Strona przedmiotowa – działanie sprawcy – określa znamień „zabiera”. Oznacza ono, podobnie jak zabór w przestępstwie kradzieży, zaistnienie dwóch przesłanek: pozbawienie pokrzywdzonego władztwa

¹⁶ Tamże, s. 1412.

¹⁷ Tamże, s. 1411.

nad pojazdem mechanicznym oraz przejście go we władanie – przez sprawcę. Jego dokonanie następuje wraz z objęciem przez sprawcę władztwa nad pojazdem mechanicznym.

Osoba, która nie brała udziału w zaborze pojazdu, a tylko go używała, nie ponosi odpowiedzialności na podstawie art. 289 § 1 k.k. i może być ewentualnie karana za przyjęcie rzeczy pochodzącej z czynu zabronionego, czyli za paserstwo.

Krótkotrwałe użycie pojazdu – typ kwalifikowany (art. 289 § 2 k.k.)

Elementami, które decydują za uznanie typu kwalifikowanego, są przede wszystkim sposoby działania przed użyciem zabranego pojazdu i po nim oraz właściwości samego przedmiotu zaboru przed użyciem pojazdu:

- 1) pokonanie zabezpieczenia pojazdu przez osobę nieuprawnioną poprzez np. wyłamanie zamka, pokonanie zabezpieczenia w postaci blokady skrzyni biegów;
- 2) znaczna wartość pojazdu (art. 115 § 5 k.k.) – mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200 000 złotych;
- 3) element występujący po zaborze pojazdu w postaci: porzucenia pojazdu w stanie uszkodzonym lub w takich okolicznościach, że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub uszkodzenia pojazdu lub jego części czy zawartości.

Patrz orzeczenie II KK 90/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 8.04.2016 r.

Krótkotrwałe użycie pojazdu – typ kwalifikowany (art. 289 § 3 k.k.)

Okolicznością kwalifikującą jest tzw. rozbójniczy charakter zaboru cudzego pojazdu mechanicznego w postaci sposobu działania sprawcy, tj. ze względu na sposób zaboru dokonanego przy użyciu:

- 1) przemocy;
- 2) groźby jej natychmiastowego użycia;
- 3) doprowadzenia człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności.

Środki te przez sprawcę muszą być stosowane bezpośrednio przed lub w czasie zabierania pojazdu, skoro przyjęto, iż dokonanie tego przestępstwa następuje wraz z objęciem władztwa nad pojazdem. Zastosowanie takich środków po dokonaniu zaboru, podczas jego używania w celu zachowania go w swoim władztwie może podlegać ukaraniu na podstawie art. 191 § 1 k.k.

Patrz orzeczenie II AKA 76/16 – wyrok SA Kraków z dnia 13.12.2016 r.

Krótkotrwałe użycie pojazdu – przepis informacyjny (art. 289 § 4 k.k.)

Przewiduje możliwość wymierzania grzywny przez sąd obok kary pozbawienia wolności za czyny przewidziane w § 1–3.

Krótkotrwałe użycie pojazdu mechanicznego nie jest czynem przepołowionym, jest zawsze przestępstwem.

Skutek – przestępstwo materialne.

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ścigane z urzędu, a w przypadku popełnienia czynu przez osobę najbliższą – na wniosek pokrzywdzonego.

Orzeczenia

II AKA 76/16 – wyrok SA Kraków z dnia 13.12.2016 r.

Podstawa odpowiedzialności za zabór pojazdu i następane jego porzucenie z uwagi na uszkodzenie

Zabierając motocykl, który potem porzucił, oskarżony popełnił występki z art. 289 § 2 k.k., a nie zbrodnię rozbój kwalifikowaną z art. 280 § 2 k.k., bo wyzbył się pojazdu, a nie go przywłaszczył. Nie ma wątpliwości, że go porzucił, skoro zostawił go w warunkach swobodnego dostępu dla każdego. Dla odpowiedzialności oskarżonego nie ma znaczenia przyczyna uszkodzenia pojazdu, przez którą go zostawił.

II KK 90/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 8.04.2016 r.

Znamiona zaboru pojazdu mechanicznego

- I. 1. W § 2 art. 289 k.k. ustawodawca przewidział surowszą odpowiedzialność sprawcy z uwagi na sposób działania, tj. pokonanie zabezpieczenia pojazdu przed jego użyciem przez osobę nieuprawnioną i porzucenie pojazdu w stanie uszkodzonym lub w takich okolicznościach, że zachodzi niebezpieczeństwo jego utraty lub uszkodzenia albo jego części lub zawartości. Pokonanie zabezpieczenia polega na wyraźnym pominięciu woli właściciela (posiadacza) pojazdu, który nie chce dopuścić do niego osoby postronnej. Pokonanie zabezpieczenia nie musi być połączone z użyciem znacznego wysiłku fizycznego. Wystarczy bowiem przewyciężenie tego, co utrudnia dostęp do pojazdu, jeśli przez to pojazd stanie się bezpośrednio dostępny. Będzie zatem pokonaniem zabezpieczenia nie tylko działanie polegające na przewyciężeniu przeszkody przez jej uszkodzenie, np. przez wyłączenie autoalarmu.
2. Nie ulega wątpliwości, że zabór, o którym mowa w art. 289 k.k., nie musi być zaborem bezprawnym, a więc dokonany bez żadnej podstawy i bez zgody uprawnionego. Innymi słowy sprawcy dokonującemu zaboru pojazdu mechanicznego nie może przysługiwać żadne prawo do używania tego pojazdu.
3. Bezprawne krótkotrwałe użycie cudzego pojazdu mechanicznego nie stanowi ani zaboru mienia, ani użycia pojazdu mechanicznego w rozumieniu art. 289 k.k., jeżeli sprawca jest uprawniony do użytkowania tego pojazdu, a zamiarem jego nie było uszczuplenie cudzego mienia i przysporzenie korzyści sobie lub osobie trzeciej.
- II. 1. Znamię zaboru pojazdu mechanicznego jest realizowane w sytuacji, gdy kumulatywnie zaistnieją dwie przesłanki: pozbawienie przez sprawcę władztwa nad pojazdem osoby uprawnionej oraz objęcie go we własne władanie.
2. Pokonanie zabezpieczenia polega na wyraźnym pominięciu woli właściciela (posiadacza) pojazdu, który nie chce dopuścić do niego osoby postronnej. Pokonanie zabezpieczenia nie musi być połączone z użyciem znacznego wysiłku fizycznego. Wystarczy bowiem przewyciężenie tego, co utrudnia dostęp do pojazdu, jeśli przez to pojazd stanie się bezpośrednio dostępny. Będzie zatem pokonaniem zabezpieczenia nie tylko działanie polegające na przewyciężeniu przeszkody przez jej uszkodzenie, np. wyłamanie klamki drzwi samochodu, lecz także przewyciężenie przeszkody w inny sposób, np. przez wyłączenie autoalarmu albo wykorzystanie skradzionych kluczyków.

II AKa 116/14 – wyrok SA Katowice z dnia 23.05.2014 r.

Znamiona zaboru pojazdu; usiłowanie wypłaty pieniędzy z bankomatu przy użyciu skradzionej karty

1. Przypisanie odpowiedzialności sprawcy czynu z art. 156 § 1 pkt 2 nie wymaga wskazania, iż sprawca swoją świadomością obejmował konkretną postać ciężkiego uszkodzenia ciała, istotne jest jedynie to, by przewidywał konsekwencje swojego działania i się na nie godził.
2. O pokonaniu zabezpieczenia pojazdu przed jego użyciem przez osobę nieupoważnioną stanowi § 2 art. 289 k.k., a zatem w znamieniu tym zawiera się np. otwarcie drzwi pojazdu przy użyciu kluczy uprzednio skradzionych właścicielowi. Wobec tego brak jest jakichkolwiek racji uzasadniających powoływanie także przepisu art. 279 § 1 k.k. Z kolei zabór rzeczy, czy elementów wyposażenia z wnętrza samochodu, do którego sprawcy uprzednio dostali się celem jego krótkotrwałego użycia, jest kradzieżą zwykłą, stypizowaną w przepisie art. 278 § 1 k.k.
3. Skoro oskarżeni udali się do bankomatu, dysponując kartami bankomatowymi, to mogli dokonać wypłaty pieniędzy, natomiast fakt, iż nie znali prawidłowego nr PIN spowodował, że realizacja ich zamiaru nie powiodła się. Obiektywnie jednak, aczkolwiek z niezmiernie niskim prawdopodobieństwem, mogli dokonać czynu zabronionego, stąd ich zachowanie należy ocenić jako usiłowanie, o którym mowa w art. 13 § 1 k.k. Oskarżeni nie dysponowali narzędziem koniecznym do dokonania

tego przestępstwa. W wypadku kradzieży pieniędzy z bankomatu narzędziem, którym posługuje się sprawca, jest właśnie karta bankomatowa, a karty takie oskarżeni posiadali. Nie znali natomiast jedynie poprawnego numeru PIN, a zatem nie znali konkretnego sposobu na to, by skutecznie móc posłużyć się posiadanym narzędziem. Innymi słowy, dysponując narzędziem niezbędnym do popełnienia tego przestępstwa, nie potrafili jedynie prawidłowo go użyć. Stąd ich zachowanie żadną miarą nie może być ocenione jako usiłowanie nieudolne.

4. Zachowanie oskarżonych żadną miarą nie może być oceniane jako realizujące znamiona czynu z art. 289 § k.k. Oczywiście jest, iż wprowadzone przez ustawodawcę w przepisie znamię odwołujące się do użycia przemocy lub doprowadzenia człowieka do stanu bezbronności czy nieprzytomności, jako skutkujące zaostreniem karalności, wiąże się z użyciem ww. metod w momencie dokonywania przez sprawcę zaboru pojazdu i nie pozostaje w żadnej realizacji do sposobu, w jaki sprawcy uprzednio weszli w posiadanie kluczy do zabranego następnie pojazdu. Skoro zaś w przedmiotowej sprawie oskarżeni nie stosowali w momencie popełnienia tego czynu żadnego z ww. sposobów, by wejść w posiadanie pojazdu, to oczywistym jest, iż nie wyczerpali oni swoim zachowaniem znamion określonych w § 3 art. 289 k.k. Sposób, w jaki natomiast uzyskali kluczyki, pozostaje na gruncie tego przestępstwa bez znaczenia, jako że nie jest on zaliczony do znamion czynu, o jakim mowa w § 3.

10.

ART. 291 K.K. – PASERSTWO UMYŚLNE

§ 1. Kto rzecz uzyskaną za pomocą czynu zabronionego nabywa lub pomaga do jej zbycia albo tę rzecz przyjmuje lub pomaga do jej ukrycia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Paserstwo umyślne – typ podstawowy (art. 291 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – umyślna.

Przedmiot ochrony – mienie – ruchome i nieruchome, własność, inne prawa rzeczowe.

Strona przedmiotowa – zachowanie sprawcy w przypadku przestępstwa paserstwa może alternatywnie polegać na:

- 1) **nabyciu rzeczy** – kupno, zamiana, darowizna – w tych wypadkach paser uzyskuje władztwo nad rzeczą;
- 2) **pomocy do zbycia rzeczy**, np. wskazuje i wyszukuje nabywcę rzeczy, dostarcza ją na miejsce transakcji; *patrz orzeczenie II AKa 83/17 – wyrok SA Warszawa z dnia 14.06.2017 r.*
- 3) **przyjęciu rzeczy**, np. komis, lombard – w tym wypadku paser również uzyskuje władztwo nad rzeczą; *patrz orzeczenia: IV KK 418/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 25.04.2017 r., II KK 246/16 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 4.11.2016 r.;*
- 4) **pomocy do ukrycia rzeczy**, np. umieszczenie w kryjówce, zamaskowanie miejsca ukrycia, dostarczanie środka transportu; *patrz orzeczenie III KK 137/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 28.06.2017 r.*

Przedmiotem paserstwa mogą być rzeczy ruchome i rzeczy nieruchome, np. paserstwo może polegać na nabyciu nieruchomości uzyskanej w wyniku popełnienia wymuszenia rozbójniczego, łapownictwa, płatnej protekcji. Paserstwo może dotyczyć również energii, karty bankomatowej. Warunkiem odpowiedzialności pasera z art. 291 § 1 k.k. jest jego świadomość, że rzecz, którą nabywa, pomaga do jej zbycia albo przyjmuje lub pomaga do jej ukrycia, uzyskana została za pomocą czynu zabronionego lub co najmniej – że możliwość takiego nielegalnego jej pochodzenia przewidywał i się na to godził (art. 9 § 1 k.k.). Świadomość nielegalnego pochodzenia rzeczy powinna występować u sprawcy w chwili jej nabycia, przyjęcia, pomocy do jej zbycia lub ukrycia. *Patrz orzeczenie II AKa 229/17 – wyrok SA Białystok z dnia 1.03.2018 r.*

Paserstwo umyślne jest czynem przepoławionym, jeżeli mienie pochodzi z kradzieży oraz przywłaszczenia, jeśli jej wartość nie przekracza 500 złotych – stanowi wykroczenie z art. 122 § 1 k.w., jeśli przekracza 500 zł stanowi przestępstwo.

Jeżeli przedmiotem paserstwa jest: broń, amunicja, materiały lub przyrządy wybuchowe, to czyn bez względu na wartość rzeczy zawsze jest przestępstwem.

W orzecnictwie, doktrynie szeroko jest dyskutowany problem kwalifikowania czynności paserskich, których przedmiotem była rzecz o wartości poniżej progu przepoławienia właciwego dla wykroczeń, pochodząca z kradzieży z włamaniem albo z rozbojem. Mając na uwadze, iż w znamionach obydwu tych przestępstw mieszczą się znamiona kradzieży, należy podzielić kierunek wykładni przyjmujący, że paserstwo, którego przedmiotem wykonawczym jest taka rzecz, należy traktować jako wykroczenie¹⁸.

Typem kwalifikowanym dla przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w przypadku, gdy dotyczy mienia znacznej wartości lub dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury, jest art. 294 k.k.

Skutek – jest to przestępstwo materialne w przypadku nabycia i przyjęcia rzeczy, formalne w przypadku pomocy do zbycia i pomocy do ukrycia.

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ściganie z urzędu.

Paserstwo umyślne – typ uprzywilejowany (art. 291 § 2 k.k.)

Do typu paserstwa umyślonego w wypadku mniejszej wagi mają zastosowanie tezy omówione przy przestępstwie z art. 278 § 3 k.k.

Orzeczenia

II AKa 83/17 – wyrok SA Warszawa z dnia 14.06.2017 r.

Znamiona przestępstwa paserstwa a brak konieczności dodatkowej kwalifikacji czynu z art. 18 § 3 k.k.

Przestępstwo paserstwa określone w art. 291 § 1 k.k. może polegać m.in. na pomocy zbycia rzeczy uzyskanej za pomocą czynu zabronionego. Owa pomoc może przybrać formę wszelkich zachowań, które ułatwiają innej osobie zbycie rzeczy pochodzącej z czynu zabronionego. Sąd pierwszej instalacji prawidłowo ustalił, że zachowanie oskarżonego polegało na pomocy w zbyciu samochodów pochodzących z czynu zabronionego i prawidłowo zakwalifikował te zachowania jako wyczerpujące znamiona przestępstwa paserstwa określonego w art. 291 § 1 k.k. Wobec prawidłowych ustaleń faktycznych sądu pierwszej instalacji oraz brzmienia art. 291 § 1 k.k., określającego możliwe formy zachowania się sprawcy, zbędnym byłoby powoływanie dodatkowo w kwalifikacji prawnej zachowania oskarżonego przepisu art. 18 § 3 k.k.

II AKa 229/17 – wyrok SA Białystok z dnia 1.03.2018 r.

Świadomość oskarżonego co do pochodzenia samochodów z nielegalnego źródła

Nie ulega wątpliwości, że nabywca używanego samochodu powinien zachować stosowną do okoliczności szczególną ostrożność w celu upewnienia się, czy samochód nie pochodzi z kradzieży. Bezspornie powinien on bowiem liczyć się z możliwością zbycia mu pojazdu skradzionego. Dlatego też spoczywa na nim obowiązek upewnienia się w ramach ogólnego doświadczenia życiowego oraz przeciętnego doświadczenia kierowcy co do stanu prawnego nabywanego samochodu. Niewątpliwie taka wzmożona (szczególna) ostrożność po stronie nabywcy jest wymagana w sytuacji, gdy nabywca w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się obrotem takimi pojazdami, a więc nabywa je celem dalszego zbytu, chociażby w ramach prowadzonego komisju. Nie jest możliwe wskazanie i drobiazgowo wyliczanie wszystkich czynności sprawdzających spoczywających na nabywcy pojazdu, celem utwierdzenia się w przekonaniu, iż samochód nie jest skradziony, które niekiedy *in concreto* dyktują okoliczności określonej transakcji. To na oskarżonym, który trudnił się sprowadzeniem samochodów z zagranicy i ich sprzedażą innym osobom na terenie Polski, spoczywał szczególnie obowiązek sprawdzenia tych pojazdów pod kątem ich legalności. Ich fachowcy mieli bowiem prawo oczekiwać, że samochód został już wcześniej sprawdzony.

¹⁸ Tamże, s. 1418.

III KK 137/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 28.06.2017 r.

Ukrywanie rzeczy uzyskanej za pomocą czynu zabronionego jako znamię paserstwa

- I. Okoliczność, że w art. 291 § 1 k.k. nie użyto zwrotu „ukrywa”, nie oznacza, że występku paserstwa nie można popełnić właśnie w ten sposób. Na określenie czynności sprawczej poza zwrotami „nabywa”, „pomaga do zbycia”, „pomaga do ukrycia”, które rzeczywiście swoim zakresem znaczeniowym nie obejmują czynności polegającej na ukrywaniu, ustawodawca użył również zwrotu „przyjmuje”. Pod pojęciem tym należy natomiast rozumieć objęcie rzeczy przez sprawcę w posiadanie, jednakże nie po to, by władać nią jak właściciel (w tym wypadku mielibyśmy bowiem do czynienia z nabyciem), ale w innym, uzgodnionym z osobą przekazującą, celu. „Przyjęcie”, o którym mowa w art. 291 § 1 k.k., może przybrać różną postać, w tym np. przechowania, użyczenia, użytkowania, przekazania innej osobie, a także – ukrywania.
- II. Przyjęcie rzeczy pochodzącej z kradzieży (art. 291 § 1 k.k.) to objęcie jej przez sprawcę w posiadanie, jednak nie po to, by władać nią jak właściciel, ale w innym, uzgodnionym z osobą przekazującą, celu, także wówczas, gdy polega na ukryciu takiej rzeczy.

III KK 160/17 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 23.05.2017 r.

Realizacja wymogu określenia w wyroku przypisanego oskarżonemu przestępstwa paserstwa

Realizacja wymogu dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu przestępstwa nie wymaga wskazywania w jego opisie, że dopuścił się go co najmniej z zamiarem ewentualnym. W przypadku przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. już samo przypisanie sprawcy realizacji ustawowych znamion tego czynu wyraża umyślność jego działania.

IV KK 418/16 – postanowienie SN – Izba Karna z dnia 25.04.2017 r.

Przyjęcie rzeczy pochodzącej z przestępstwa w celu przesłania jej pocztą jako znamię paserstwa

Sprawcą paserstwa jest ten, kto rzecz uzyskaną za pomocą czynu zabronionego przyjmuje, tj. obejmuje w posiadanie. W świetle art. 291 § 1 k.k. nie ma znaczenia cel przyświecający przyjmującemu rzecz pochodzącą z czynu zabronionego. Skoro realizacją czynności wykonawczej będzie każde przyjęcie rzeczy uzyskanej za pomocą czynu zabronionego, to oczywiście jest, że będzie nią również przyjęcie takiej rzeczy w celu jej przesłania za pośrednictwem poczty.

II KK 246/16 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 4.11.2016 r.

Przyjęcie rzeczy i pomoc do ukrycia w ramach przestępstwa paserstwa; znamiona czynu w opisie przestępstwa w wyroku skazującym

1. Przyjęcie rzeczy zachodzi wtedy, gdy sprawca obejmuje władztwo nad rzeczą uzyskaną w wyniku czynu zabronionego na podstawie uprzedniego porozumienia zawartego z posiadaczem rzeczy. Nabywa on w ten sposób władztwo ograniczone treścią porozumienia. Pomoc do ukrycia zaś polega na podjęciu działań zmierzających do uniemożliwienia odnalezienia rzeczy przez osobę ją poszukującą. Przejęcie władztwa nad rzeczą oznacza w istocie przejęcie jej posiadania.
2. Sprawcą paserstwa jest ten, kto rzecz uzyskaną za pomocą czynu zabronionego przyjmuje, tj. obejmuje w posiadanie. Nie ma znaczenia cel przyświecający przyjmującemu rzecz pochodzącą z czynu zabronionego. Skoro realizacją czynności wykonawczej będzie każde przyjęcie rzeczy, to oczywiście jest, że będzie nią także przyjęcie rzeczy w celu ukrycia.
3. Procedura karna nie ma charakteru formułkowego, co oznacza, iż przepis art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. nie zawiera wymogu, aby w opisie czynu przytoczono dosłownie wszystkie ustawowo określone znamiona czynu zabronionego. Pominięcie ustawowego określenia znamienia przestępstwa w opisie czynu przypisanego nie stanowi przeszkody w uznaniu, że wypełnia on znamiona konkretnego przestępstwa, jeżeli opis ten mieści się w granicach pojęć, którymi przepis prawa materialnego określa te znamiona.

III KK 38/16 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 16.03.2016 r.

Paserstwo jako wykroczenie a kwalifikowane formy kradzieży

Przepis art. 122 k.w. odwołuje się nie do czynu określonego w art. 119 k.w. (kradzieży stanowiącej wykroczenie), lecz do nazwy czynu zabronionego „kradzież”, a zatem także do kradzieży z włamaniem.

II AKa 358/16 – wyrok SA Katowice z dnia 28.10.2016 r.

Paserstwo – właściciel rzeczy a pokrzywdzony

Należy w całości przychylić się do poglądu, jaki zaprezentowany został w Uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r. I KZP 8/14 o tym, iż przedmiotem ochrony przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. – w pewnych sytuacjach, wynikających z okoliczności danej sprawy – jest własność (lub inne prawa majątkowe), a właściciel rzeczy (dysponent prawa majątkowego) może być przedmiotem bezpośrednio pokrzywdzonym przestępstwem paserstwa umyślnego.

11.

ART. 292 K.K. – PASERSTWO NIEUMYŚLNE

§ 1. Kto rzecz, o której na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że została uzyskana za pomocą czynu zabronionego, nabywa lub pomaga do jej zbycia albo tę rzecz przyjmuje lub pomaga do jej ukrycia, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. W wypadku znacznej wartości rzeczy, o której mowa w § 1, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Paserstwo nieumyślne – typ podstawowy (art. 292 § 1 k.k.)

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – nieumyślna.

Różnica między paserstwem umyślnym z art. 291 k.k. a paserstwem nieumyślnym z art. 292 k.k. sprowadza się do tego, że gdy w przypadku art. 291 k.k. paser jest świadomy tego lub godzi się na to, że rzecz, którą nabywa, przyjmuje albo pomaga do jej zbycia lub ukrycia, została uzyskana za pomocą czynu zabronionego, to w wypadku art. 292 k.k. na podstawie „okoliczności towarzyszących” mógł i powinien przypuszczać, że rzecz pochodzi z czynu zabronionego. Okoliczności te muszą istnieć obiektywnie i muszą być objęte świadomością sprawcy, który jednak błędnie ocenia sytuację.

Okoliczności te mogą wynikać np. z niskiej ceny rzeczy w porównaniu z podobnymi rzeczami, oznaczeń np. pieczęciami biblioteki, z nietypowej sytuacji (miejsce transakcji, nietypowa pora), z podejrzanego zachowania się osoby oferującej daną rzecz, jej wieku (dziecko), opinii o niej. Okoliczności te muszą istnieć przed lub w trakcie popełnienia czynu. *Patrz orzeczenie II AKA 127/16 – wyrok SA Szczecin z dnia 27.10.2016 r.*

Przedmiot ochrony – mienie, własność, inne prawa rzeczowe.

Strona przedmiotowa – znamiona czasownikowe paserstwa mogą alternatywnie polegać na:

- 1) **nabyciu rzeczy**, np. poprzez kupno, zamianę, darowiznę – w tych wypadkach paser uzyskuje władztwo nad rzeczą,
- 2) **pomocy do zbycia rzeczy**, np. wskazuje i wyszukuje nabywcę rzeczy, dostarcza ją na miejsce transakcji,
- 3) **przyjęciu rzeczy**, np. komis, lombard – w tym wypadku paser również uzyskuje władztwo nad rzeczą,
- 4) **pomocy do ukrycia rzeczy**, np. umieszczenie w kryjówce, zamaskowanie miejsca ukrycia, dostarczenie środka transportu.

Przedmiotem paserstwa mogą być rzeczy ruchome i rzeczy nieruchome, np. paserstwo może polegać na nabyciu nieruchomości uzyskanej w wyniku popełnienia wymuszenia rozbójniczego, łapownictwa, płatnej protekcji.

Paserstwo nieumyślne – typ kwalifikowany (art. 292 § 2 k.k.)

Do paserstwa nieumyślnego przewidziano wyłącznie odmianę kwalifikowaną ze względu na znaczną wartość rzeczy będącej przedmiotem tego przestępstwa. Do pojęcia mienia (rzeczy) znacznej wartości ma zastosowanie art. 115 § 5 k.k., który omówiono przy przestępstwie z art. 278 k.k.

Paserstwo nieumyślne jest czynem przepołowionym – jeżeli jej wartość nie przekracza 500 złotych – stanowi wykroczenie z art. 122 § 2 k.w., jeśli przekracza 500 zł – stanowi przestępstwo.

Jeżeli przedmiotem paserstwa jest: broń, amunicja, materiały lub przyrządy wybuchowe, to czyn bez względu na wartość rzeczy zawsze jest przestępstwem.

Skutek – jest to przestępstwo materialne w przypadku nabycia i przyjęcia rzeczy, formalne w przypadku pomocy do zbycia i pomocy do ukrycia.

Tryb ścigania – przestępstwo publicznoskargowe, ściganie z urzędu.

Orzeczenia

II KK 162/17 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 4.10.2017 r.

Wskazanie w akcie oskarżonemu kwalifikacji czynu; kradzież i paserstwo jako jedno zdarzenie historyczne

- I. 1. Nie jest dopuszczalne wniesienie aktu oskarżenia zawierającego alternatywne, wyłączające się kwalifikacje tego samego zdarzenia.
2. Ustawowy opis znamion kradzieży z włamaniem oraz przestępstwa paserstwa utwierdza, że do czynienia mamy z ontologicznie rozłączonymi grupami zachowań, które nie mają punktu przecięcia. Możliwe jest naturalnie, że po dokonanej kradzieży ten sam sprawca przyjmuje łup od pozostałych współsprawców lub pomaga im w jego następczym zbyciu. Lecz stanowi to osobne zachowanie rodzajowo i temporalnie odrębne.
- II. Należy bowiem rozróżnić tożsamość czynu w znaczeniu materialnym (charakterystycznym dla prawa materialnego) od jego aspektu procesowego. Znamiona typu czynu wyznaczają w sposób generalno-abstrakcyjny kategorię zachowań ludzkich, które ustawodawca ocenia negatywnie z uwagi na przyjmowane przez siebie kryteria kryminalizacji. Jedną z fundamentalnych zasad prawa karnego – *nullum crimen sine lege* – zakłada m.in. wewnętrzną określoność typu czynu zabronionego, czyli nakazuje konstruowanie takiego opisu poszczególnych zachowań karalnych, by było możliwe ich wzajemne rozróżnienie. Powszechnie przyjmuje się, że w kategoriach błędu ustawodawcy rozpatrywać należy przypadek, gdy dwa typy czynów mają identyczny zakres zastosowania i normowania. Oznacza to, że jeżeli ustawodawca decyduje się na wprowadzenie do systemu odrębnych typów czynów zabronionych domniemywać należy, że regulują one odrębne kategorie zachowań (dotyczy to także typów zmodyfikowanych, które do opisu typu podstawowego dodają kolejne znamiona bądź znamiona doprecyzowują). Zatem w abstrakcyjnym ujęciu można twierdzić, że niektóre zachowania w aspekcie materialnym są w określonym zakresie tożsame – kradzież i kradzież z włamaniem (posiadając jednocześnie pewne odrębne cechy), inne są z kolei zupełnie rozłączne. Porównanie znamion przestępstwa kradzieży i kradzieży z włamaniem z przestępstwem paserstwa prowadzi do wniosku, że w aspekcie materialnym należą one do tej drugiej grupy. Ustawodawca w sposób klarowny wyznaczył zupełnie inne znamiona, odmienne kategorie zdarzeń faktycznych, które stały się podstawą ich kryminalizacji. W przypadku kradzieży jest to akt zaboru stanowiący czynność konwencjonalną wyjmującą rzecz ruchomą spod władztwa uprawnionego, natomiast w przypadku paserstwa są to czynności polegające m.in. na wejściu w posiadanie przedmiotu już uprzednio wyjętego spod owego władztwa. Kategorialnie i temporalnie są to zatem odmienne grupy zachowań.

II KK 82/15 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 23.04.2015 r.

Warunki wydania wyroku nakazowego; nieuznanie biletu na mecz za przedmiot paserstwa

1. Sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości (art. 500 § 3 k.p.k.). Oznacza to, że dla wydania takiego orzeczenia wymagane jest osiągnięcie przez Sąd, w oparciu o zebrane w dochodzeniu dowo-

dy, dostatecznego stopnia pewności w zakresie braku wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu przestępnego i winy oskarżonego. Wymóg ten jest spełniony zwłaszcza wówczas, gdy sprawca przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, a przyznanie się nie nasuwa zastrzeżeń lub gdy istnieją oczywiste dowody dopuszczenia się czynu.

2. Przedmiotem wykonawczym przestępstwa paserstwa z art. 292 § 1 k.k. jest rzecz ruchoma. Stosownie do definicji zawartej w art. 115 § 9 k.k. rzeczą ruchomą lub przedmiotem jest także – obok pieniędzy i środków płatniczych – dokument, który uprawnia do otrzymania sumy pieniężnej albo zawiera obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach albo stwierdzenie uczestnictwa w spółce. Jest rzeczą oczywistą, że bilet uprawniający do wstępu na mecz piłki nożnej w tej definicji zmieścić się nie może, a w konsekwencji nie jest rzeczą ruchomą.
3. Z posiadaniem biletów wiążą się określone prawa majątkowe, a zatem mieszczą się one w definicji dokumentu, o którym mowa w art. 115 § 14 k.k., i mogą ewentualnie stanowić przedmiot przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, np. występku z art. 275 § 1 k.k.

II AKa 127/16 – wyrok SA Szczecin z dnia 27.10.2016 r.

Umysłna i nieumyślna forma paserstwa

Typ podstawowy paserstwa nieumyślnego z art. 292 k.k. różni się od występku z art. 291 k.k. (paserstwo umyślne) stroną podmiotową, która charakteryzuje się istnieniem nieumyślności w odniesieniu do znamienia pochodzenia rzeczy z czynu zabronionego. Sprawca tego przestępstwa nie zdaje sobie sprawy, chociaż mógł i powinien przypuszczać na podstawie towarzyszących okoliczności, że nabywa lub pomaga do zbycia albo przyjmuje lub pomaga do ukrycia rzeczy, która pochodzi z czynu zabronionego.

III KK 103/12 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 29.05.2012 r.

Nieumyślna postać przestępstwa paserstwa

Występek określony w art. 292 § 1 k.k. nie jest przestępstwem umyślnym.

III KK 480/11 – wyrok SN – Izba Karna z dnia 23.02.2012 r.

Przesłanki wydania wyroku nakazowego w postępowaniu karnym

Jeżeli jedynymi dowodami realnie występującymi w sprawie o czyn z art. 292 § 1 k.k. są zatrzymany telefon komórkowy, ogólnikowe wyjaśnienia podejrzanego ograniczone do nieprzyznania się przez niego do winy, protokół przyjęcia zawiadomienia o przestępstwie kradzieży z włamaniem do firmy oraz zaznanie świadka, że telefon ten nie został wówczas skradziony, nie można uznać, aby zgromadzony i przedstawiony sądowi materiał dowodowy pozwalał w sposób niebudzący wątpliwości stwierdzić, że okoliczności popełnienia przestępstwa paserstwa nieumyślnego, jak i wina sprawcy takiego zachowania, są oczywiste i nie nasuwają zastrzeżeń.

ZAKOŃCZENIE

Powyższe opracowanie miało na celu przybliżyć problematykę prawidłowego zakwalifikowania czynu. Temat ten od lat przysparza wielu pytań i problemów. Czasami coś, co wydaje nam się oczywiste, wcale takie nie jest. Mamy nadzieję, że dzięki tej publikacji pokazaliśmy, jak prawidłowo zakwalifikować popełnione przestępstwo przeciwko mieniu w świetle orzecznictwa sądowego. Jeżeli ktoś chciałby poszerzyć wiedzę w tym zakresie, zapraszamy do bliższego zapoznania się z bibliografią zamieszczoną w pracy. To, co przedstawiliśmy, to tylko mały obszar poruszonego tematu.

BIBLIOGRAFIA

Literatura

- Bojarski M., Giezek J., Sienkiewicz Z., *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, LexisNexis, 2012.
- Filipkowski W., Guzik-Makaruk E., Laskowska K., Zatyka E., *Przewodnik po prawie karnym. Tablice, orzecznictwo, kazusy*, wyd. 3, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2016.
- Gałązka M., Hałas R., Szeleszczuk D., Wiak K., *Kodeks karny – część szczególna. Pytania, kazusy, tablice*, wyd. 2 poprawione i uzupełnione, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2010.
- Grzeškowiak A., Wiak K., *Kodeks karny – komentarz*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2019.
- Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, A. Michalska-Warias, J. Piórkowska-Flieger i in., LexisNexis, 2010.
- Korcyl-Wolska M., *Prawo karne procesowe. Kazusy z rozwiązaniami*, wyd. 3 zaktualizowane, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2007.
- Radwański Z., *Prawo cywilne – część ogólna*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2007.
- Świczewska A., *Prawo karne materialne. Tabele porównawcze*, C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Śrubka M., *Formy popełnienia przestępstwa*, „Materiały Dydaktyczne” Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2015.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2021 r. poz. 281, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni amunicji (Dz. U. z 2020 r., poz. 955, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 września 1999 r., Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2021 r. poz. 408, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1341).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz. U. z 2019 r. poz. 908).
- Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2021 r. poz. 66).

Netografia

<http://legalis.pl/>

<http://www.sn.pl/>

<http://www.orzeczenia.ms.gov.pl/>

<http://isap.sejm.gov.pl/>

<http://www.dziennikiurzedowe.gov.pl/dzienniki.html>

<http://edziennik.policja.gov.pl>

Publikacje internetowe szkół policyjnych

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie: <https://wydawnictwa.wspol.edu.pl/shop-pl/8/Prawo/>

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie: <http://csp.edu.pl/csp/e-biblioteka>; <http://bibliotekacsp.noip.pl>

Szkoła Policji w Katowicach: <http://katowice.szkolapolicji.gov.pl/publikacje/>

Szkoła Policji w Pile: <http://pila.szkolapolicji.gov.pl/spp/o-szkole/e-biblioteka>

Szkoła Policji w Słupsku: <http://slupsk.szkolapolicji.gov.pl/sps/o-szkole/biblioteka-oraz-wydawnictwa>

WYKAZ TYTUŁÓW WYDAWANYCH W SERII „MATERIAŁY DYDAKTYCZNE”

2009 r.

---

1. **M. Pilaciński**, *Materiały szkoleniowe dotyczące podstaw wiedzy z zakresu technologii oświetleniowej*
2. **ZTO CSP**, *Skrypt dla słuchaczy kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej w komórkach techniki operacyjnej z zakresu prowadzenia obserwacji pieszej (poufne)*
3. **M. Pokrzywa**, *Wybrane aspekty prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o uprowadzenie małoletniego określonych w art. 211 k.k.*
4. **T. Maczuga**, *Taktyka i techniki interwencji. Zestaw zadań dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego*
5. **A. Grygutis, P. Sobiech, A. Wilisowski**, *Prowadzenie działań pościgowych przez Policję (SP w Katowicach)*
6. **P. Sielecki, P. Sobiech, D. Pluta**, *Broń palna (SP w Katowicach)*
7. **S. Liszkiewicz**, *Przeszukanie i czynności zbliżone do przeszukania*

2010 r.

---

8. **P. Górnik, J. Kaleta**, *Postępowanie mandatowe za wykroczenia skarbowe (SP w Katowicach)*
9. **J. Sterczewski, K. Fojcik**, *Strzelba gładkolufowa SDASS Imperator kal. 12/76 – wyd. II (SP w Katowicach)*
10. **S. Korecki**, *Postępowanie w sprawach nieletnich – cz. II (SP w Katowicach)*
11. **R. Maj, J. Zając**, *Zasady wypełniania meldunku informacyjnego*
12. **M. Bondel**, *Ogumienie. Podstawowe zagadnienia*
13. **H. Purzyńska**, *Sprawdzanie osób, pojazdów, dokumentów, rzeczy w KSIP. Ćwiczenia dla słuchaczy*
14. **A. Lazur (red.)**, *Kazusy z prawa karnego materialnego. Suplement – rozwiązania kasusów*
15. **W. Radecki, M. Śrubka**, *Przyjęcie informacji o przestępstwie i przesłuchanie świadka*
16. **D. Boruszewski, R. Kobryś**, *Kontrola transportu drogowego. Pojazdy nienormatywne – szczegółowe regulacje prawne (stan prawny na 31.01.2010 r.)*
17. **J. Misiak**, *Wykonywanie poleceń uprawnionych organów oraz udzielanie pomocy i asysty*
18. **W. Łabuz**, *Przeszukanie osoby, pomieszczeń i rzeczy*
19. **R. Maj, J. Zając (red.)**, *Poszukiwanie osób i rzeczy oraz ujawnienia sprawców przestępstw w ramach wybranych czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych*
20. **D. Baj, T. Fęcki, T. Grochowski, W. Halicki**, *Część szczególna prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń*
21. **R. Kobryś, A. Sałkowska**, *Zatrzymanie pojazdu do kontroli. Zakres podstawowy*
22. **P. Górnik**, *Podstawy prawne funkcjonowania oraz zadania straży gminnych (SP w Katowicach)*
23. **W. Jasińska, V. Grudzień**, *Postępowanie nakazowe a wnioski oskarżyciela o skazanie bez przeprowadzania rozprawy (SP w Katowicach)*
24. **A. Lazur**, *Przepisy karne wybranych ustaw szczególnie*
25. **J. Wróbel, A. Chechelski**, *Współdziałanie Policji z wybranymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny (SP w Katowicach)*
26. **T. Stechnij, P. Wąsiel**, *Szkolenie strzeleckie – zbiór podstawowych materiałów pomocniczych dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego (SP w Katowicach)*
27. **M. Szlauer**, *Zjawisko przemocy domowej wobec kobiet (SP w Katowicach)*
28. **A. Kłosek, J. Wróbel**, *Obowiązki policjanta pełniącego służbę w PDOZ (SP w Katowicach)*
29. **A. Kłosek, W. Kreihls**, *Udzielanie informacji środkom masowego przekazu (SP w Katowicach)*

30. **T. Sibiela**, *Sprawdzenie i weryfikacja numeru identyfikacyjnego pojazdu podczas kontroli drogowej* (SP w Katowicach)
31. **A. Cichy, T. Mreńca**, *Prawne aspekty bezpieczeństwa w sieci internetowej (wybrane zagadnienia)*. (SP w Katowicach)
32. **K. Bodzioch, D. Poważa**, *Postawy, stereotypy, wiedza i doświadczenie policjantów dzielnicowych na temat ofiar przemocy domowej na podstawie badań własnych* (SP w Katowicach)
33. **T. Maczuga, M. Milewski, W. Brzozowski**, *Wybrane elementy taktyki zatrzymania osób w pomieszczeniach*
34. **E. Ciborowska, T. Fęcki, E. Jakimiuk, D. Korolczuk**, *Część ogólna prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń oraz elementy wstępu do prawoznawstwa*
35. **A. Dubińska-Donder, R. Idzikowski, M. Lis-Walewska**, *Wykonywanie czynności w sprawach o wykroczenia*

2011 r.

36. **R. Maj, J. Zając**, *Przestępstwa komputerowe*
37. **L. Dyduch**, *Policja a straż gminna (miejska) – realizacja uprawnień oraz stosowanie przez strażników gminnych (miejskich) środków przymusu bezpośredniego i broni palnej bojowej*
38. **R. Kobryś, R. Kuchar**, *Zasady ogólne stosowania urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wyciąg z przepisów*
39. **M. Bogusz, I. Bogusz**, *Oględziny miejsca zdarzenia złożone pod względem organizacyjnym*
40. **A. Dyrda**, *Kontrola operacyjna. Wyciąg z aktów prawnych*
41. **T. Maczuga**, *Taktyka i techniki interwencji – zbiór materiałów szkoleniowych policji francuskiej*
42. **B. Kiliszek, W. Woźny**, *Rola i zadania dowódcy nieetatowej grupy rozpoznania minersko-pirotechnicznego na miejscu zdarzenia (poufne)*
43. **D. Szymanik**, *Badania techniczne pojazdów*
44. **L. Dyduch**, *Przygotowanie i dyslokacja służby patrolowej*
45. **R. Doliński, A. Gierak, J. Orłowski**, *Fotoradary*
46. **L. Dyduch**, *Wybrane przepisy prawne regulujące pracę spottersa*
47. **R. Socha, B. Kaczmarczyk**, *Wyspecjalizowane instytucje realizujące zadania na rzecz bezpieczeństwa. Cz. I – Formacje uzbrojone właściwe w sprawach bezpieczeństwa publicznego*
48. **G. Perz**, *Zasady zachowania się policjantów*
49. **R. Maj, J. Zając**, *Zasady wypełniania meldunku informacyjnego. Wydanie zaktualizowane i uzupełnione*
50. **J. Misiak**, *Przestępstwo a wykroczenie. Analiza porównawcza*
51. **Ł. Długołęcki**, *Nowoczesne systemy nawigacyjne wykorzystywane w służbie patrolowej na wodach*
52. **J. Przasnyski, R. Rozenek**, *Bezpieczeństwo i zagrożenia podczas pokonywania zakrętów na drodze*
53. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Ustalanie sprawców przestępstw popełnianych za pośrednictwem Internetu*
54. **M. Wziątek, A. Przybylik**, *Tresura psów służbowych. Ćwiczenia obrończe*
55. **W. Różycki**, *Podstawowe zabiegi resuscytacji wobec tonących*
56. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Cyberprzemoc*
57. **M. Król**, *Konwoje i doprowadzenia osób*
58. **K. Szczerbaty, K. Mikosza, T. Midro**, *Chemiczne środki obewładniające stosowane przez polską Policję. Część I*
59. **G. Wiorowski, K. Lubryczyński**, *Tresura psów służbowych. Tropienie śladów ludzkich*
60. **L. Dyduch**, *Taktyka interwencji policyjnych wobec wybranych kategorii osób*

2012 r.

61. **A. Walasek**, *Tresura psów służbowych. Postuśzerstwo ogólne*
62. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Praktyczne wykorzystanie Systemu Poszukiwawczego Policji*
63. **Ł. Szwejkowski**, *Przestępstwa z nienawiści. Wybrane zagadnienia*
64. **Z. Mikulski**, *Motocyklowa asysta honorowa*

65. **A. Cholewski**, *Sposoby sprawdzania obiektów pod względem bezpieczeństwa minersko-pirotechnicznego*
66. **G. Leśniak, J. Kuźmiński, A. Wiśniewski**, *Kształtowanie ogólnej sprawności fizycznej w kontekście działań interwencyjnych funkcjonariuszy Policji*
67. **I. Kordas**, *Praktyczne aspekty pracy operacyjnej Policji. Tabele pomocnicze i założenia do ćwiczeń*
68. **A. Przekaziński, R. Szczech**, *Czas pracy kierowców*
69. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Kazusy dotyczące zagadnień informatycznych*
70. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych z zakresu prewencji na szkoleniu zawodowym podstawowym*
71. **D. Golicki, H. Kowalik**, *Budowa i działanie broni palnej krótkiej. Pytania i odpowiedzi*
72. **M. Prokopczyk, R. Ośka, M. Hańczuk**, *Tresura psów służbowych. Wyszukiwanie zapachów materiałów wybuchowych*
73. **M. Zbrzeźny, P. Mroczkowski, M. Bocian**, *Bezpieczeństwo podczas hamowania awaryjnego*
74. **M. Zbrzeźny, P. Mroczkowski, M. Bocian**, *Pozycja kierującego za kierownicą*
75. **D. Baj, D. Bober**, *Kary i środki karne na gruncie Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń*
76. **D. Cyma-Końska**, *Interwencja policyjna wobec przemocy w rodzinie*
77. **K. Szczerbaty, K. Mikosza, T. Midro**, *Chemiczne środki obezwładniające stosowane przez polską Policję. Część II*
78. **D. Chodźniński**, *Pranie pieniędzy jako jedna z form działania zorganizowanych grup przestępczych*
79. **A. Rybicka-Nowek**, *Wybrane zagadnienia z zakresu praw człowieka. Poradnik dla nauczyciela policyjnego*
80. **J. Konieczny, B. Hajdacki**, *Pistolety maszynowe wykorzystywane w Policji*
81. **A. Walasek**, *Tresura psów służbowych. Psy do wyszukiwania zapachów narkotyków*
82. **S. Ronowicz, I. Bogusz, D. Śledziwski, W. Weremko**, *Podstawowe wiadomości z fotografii kryminalistycznej*

2013 r.

83. **M. Pilaciński, R. Szczech, D. Szymanik**, *Układy kierownicze pojazdów*
84. **I. Bogusz, M. Bogusz**, *Technika kryminalistyczna – ślady biologiczne*
85. **D. Bober, D. Baj**, *Odpowiedzialność dyscyplinarna policjanta*
86. **R. Kobryś**, *Potrącenie pieszego – wybrane zagadnienia z zakresu rekonstrukcji wypadku drogowego*
87. **Ł. Szwejkowski**, *Korupcja – wybrane zagadnienia*
88. **G. Jankowski**, *Etyka zawodowa policjanta w aspekcie wybranych przymiotów osobowych*
89. **M. Zbrzeźny, P. Mroczkowski, D. Kulikowski**, *Kierowanie ruchem drogowym*
90. **K. Mikosza**, *Rola i zadania Policji w zwalczaniu terroryzmu*
91. **R. Socha, M. Karpeta**, *Dziecko jako ofiara przemocy*
92. **D. Cyma-Końska**, *Zatrzymanie osoby jako środek przymusu*
93. **R. Maj**, *Poszukiwanie osób zaginionych oraz postępowanie w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości*
94. **M. Śrubka**, *Karnoprosesowe aspekty zabezpieczenia mienia*
95. **M. Lis-Walewska, A. Mańko-Czajka**, *Środki oddziaływania wychowawczego stosowane wobec sprawcy wykroczenia*
96. **B. Krzemień**, *Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (Basic Life Support – BLS)*
97. **A. Pawłowski, J. Pośpiech**, *Podstawy interwencji policyjnych ze szczególnym uwzględnieniem zasad podejmowania czynności wobec osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nosicieli wirusa HIV*
98. **K. Zalewski**, *Zdarzenia zakłócające prawidłowy przebieg służby w PDOZ*
99. **G. Perz**, *Wybrane zagadnienia historii Policji*
100. **D. Szymanik**, *Oświetlenie nowoczesnych samochodów a bezpieczeństwo jazdy w warunkach nocnych*
101. **G. Winnicki**, *Zacięcia broni palnej krótkiej*

- 102. K. Zaranek**, *Oględziny pojazdu jednośladowego na przykładzie motocykla Honda CBX 750*
- 103. D. Śledziwski**, *Dowód osobisty – zabezpieczenia stwierdzające autentyczność dokumentu*
- 104. I. Bogusz**, *Dokumentacja fotograficzna z oględzin miejsca zdarzenia z uwzględnieniem makrofotografii i fotografii w świetle UV*
- 105. W. Nienałtowski, R. Nienałtowski**, *Administracyjno-prawne aspekty wydawania pozwoleń na broń palną*
- 106. S. Hołoweńko, Z. Jagielski, R. Szczech**, *Technika kierowania samochodem*
- 107. D. Baj, D. Bober, J. Golał**, *Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu – w świetle aktualnego orzecznictwa*
- 108. G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych z zakresu prewencji szkolenia podstawowego zawodowego (stan prawny na 3.12.2013 r.)*
- 109. M. Śrubka**, *Przesłuchanie świadka w procesie karnym*

2014 r.

- 110. M. Walczuk, M. Bogusz, I. Bogusz**, *Ślady biologiczne – analiza mechanizmu powstawania plam krwi i możliwości jej wykorzystania w procesie wykryczym*
- 111. M. Łojek, J. Setniewska**, *Wybrane akty wykonawcze z zakresu kontroli ruchu drogowego*
- 112. P. Kreczmański, P. Pińczuk**, *Tresura psów służbowych. Szkolenie psów tropiących*
- 113. M. Śrubka, B. Waszkiewicz**, *Postępowanie sprawdzające i postępowanie w niezbędnym zakresie (art. 307 i 308 kpk)*
- 114. D. Boruszewski, M. Jackowski, S. Hołoweńko**, *Wymagane dokumenty podczas wykonywania przewozu drogowego*
- 115. A. Rybicka, K. Winnicka**, *Legitymowanie osób transeksualnych*
- 116. L. Dyduch, K. Świerczewski, W. Biedrzycki**, *Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów*
- 117. A. Idzikowski**, *Szkolenie strzeleckie. Bezpieczeństwo – charakterystyka zagadnienia*
- 118. A. Mańko-Czajka**, *Postępowanie przyspieszone w sprawach o wykroczenia*
- 119. D. Cyma-Końska**, *Zatrzymanie osoby jako środek przymusu (wydanie II)*
- 120. K. Bakalarczyk-Burakowska, R. Lewandowski, T. Siemianowski**, *Krajowy System Informatyczny Policji w teorii i praktyce. Ćwiczenia*
- 121. S. Klimaszewski**, *Wybrane elementy postępowania w sprawach nieletnich – część I*
- 122. M. Śrubka, B. Waszkiewicz**, *Świadek wykroczenia*
- 123. S. Ronowicz**, *Fotografia kryminalistyczna. Przewodnik do prac praktycznych*
- 124. W. Biedrzycki, K. Świerczewski**, *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*
- 125. R. Nienałtowski**, *Wybrane przestępstwa i wykroczenia dotyczące broni palnej i amunicji*
- 126. W. Weremko**, *Dokumentacja uzupełniająca z oględzin miejsca zdarzenia. Szkice i plany*
- 127. D. Baj, D. Bober, J. Golał**, *Wybrane przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – w świetle aktualnego orzecznictwa*

2015 r.

- 128. M. Śrubka, D. Korolczuk, A. Przybylik**, *Policjant jako oskarżyciel publiczny w sprawach o wykroczenia*
- 129. P. Chelber, P. Winnicki**, *Podstawy łączności w Policji*
- 130. K. Bakalarczyk-Burakowska, R. Lewandowski, T. Siemianowski**, *Przygotowanie policjanta do wykorzystania przez Policję do robku prawnego Schengen*
- 131. M. Śmiałek**, *Subkultury młodzieżowe w Polsce – wybrane zagadnienia*
- 132. J. Misiak, J. Golał**, *Karne i administracyjne aspekty wprowadzenia do obrotu paliwa niespełniającego norm jakościowych. Wpływ wadliwego jakościowo paliwa na środowisko naturalne*
- 133. R. Lewandowski, T. Siemianowski**, *Zastrzeżenie dokumentów tożsamości – System Dokumenty Zastrzeżone*

- 134. M. Komosiński, A. Pawłowski, C. Suszyński**, *Zasady przyjmowania, przekazywania i zwalniania osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia*
- 135. R. Rozenek**, *Wideorejestratory PolCam i Videorapid 2. Obsługa urządzeń*
- 136. L. Dyduch**, *Bezpieczeństwo w czasie realizacji czynności i działań policyjnych*
- 137. I. Bogusz, M. Bogusz**, *Ślady kryminalistyczne – dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego*
- 138. A. Czekaj, R. Grabski**, *Obserwacja jako metoda pracy operacyjnej (poufne)*
- 139. R. Grabski, A. Czekaj**, *Błędy występujące w obserwacji (poufne)*
- 140. G. Sadowski, Z. Herbuś**, *Sposoby radzenia sobie ze stresem podczas prowadzenia obserwacji (poufne)*
- 141. D. Baj, D. Bober, J. Golał**, *Wybrane przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego w świetle aktualnego orzecznictwa*
- 142. R. Rozenek, J. Przasnyski, M. Gemza**, *Kwalifikacja zdarzeń drogowych oraz polecenia i sygnały wydawane przez policjanta na miejscu zdarzenia drogowego*
- 143. M. Śrubka**, *Formy popełnienia przestępstwa*
- 144. R. Idzikowski**, *Analiza wykroczenia z art. 86 i 87 kw*
- 145. J. Golał**, *Wybrane przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości i wiarygodności dokumentów – z przykładami aktualnego orzecznictwa*
- 146. M. Jackowski**, *Procedury postępowania policjanta przy wypadku z udziałem pojazdu przewożącego żywe zwierzęta*
- 147. D. Cyma-Końska, R. Wójcik**, *Kontrola osobista a przeszukanie*
- 148. L. Dyduch**, *Znaczenie odprawy do służby prewencyjnej*
- 149. A. Twardo**, *Przyjmowanie i pobyt osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień*

2016 r.

- 150. R. Kobryś, R. Kuchar, J. Kozłowski**, *Zasady ogólne stosowania urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wyciąg z przepisów, wydanie II poprawione*
- 151. Ł. Wilczak, W. Kucyk**, *Ogniowy sposób inicjowania wybuchu*
- 152. A. Krajewska, D. Baj, R. Wróblewski**, *Immunitet dyplomatyczny – historia, zakres, obowiązywanie na gruncie prawa karnego i prawa wykroczeń*
- 153a. G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część I*
- 153b. G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część II*
- 154. A. Twardo**, *Policyjne izby dziecka – zarys problematyki*
- 155. K. Świerczewski**, *Wybrane zagadnienia dotyczące zatrzymania osób przez Policję*

2017 r.

- 156. K. Bakalarczyk-Burakowska**, *Ochrona praw autorskich materiałów publikowanych w Internecie*
- 157a. G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część I. Wydanie II uzupełnione*
- 157b. G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część II. Wydanie II uzupełnione*
- 158. E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu wstępu do prawoznawstwa oraz prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń*
- 159. E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu przepisów karnych ustaw szczególnych*
- 160. L. Dyduch**, *Korzystanie przez policjantów z pomocy określonych prawnie podmiotów podczas wykonywania obowiązków służbowych*
- 161. R. Idzikowski**, *Instytucja świadka w procesie karnym*

- 162. E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu prawa karnego procesowego*
- 163. E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu wykonywania poleceń uprawnionych organów oraz udzielania pomocy i asysty*
- 164. E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu procesowego prawa wykroczeń*
- 165. W. Weremko**, *Dowód osobisty „wzór 2015” – zabezpieczenia* (opublikowane tylko w wersji elektronicznej)
- 166. M. Lis-Walewska, J. Golał**, *Wybrane wykroczenia i przestępstwa popełniane na wodach i terenach przywodnych*
- 167. T. Midro**, *Bezpieczeństwo imprez masowych*

2018 r.

- 168. M. Śmiałek**, *Mediacja w sprawach nieletnich (wybrane zagadnienia)*
- 169. M. Wawryn**, *Doprowadzenie osoby do wytrzeźwienia – uprawnienia i obowiązki policjanta*
- 170. J. Misiak, K. Smolarek**, *Wybrane aspekty instytucji świadka incognito*
- 171. K. Rejmer**, *Uprowadzenie dla okupu – rys ogólny i aspekty prawne*
- 172. D. Golicki**, *Budowa i działanie broni palnej długiej. Pytania i odpowiedzi*
- 173. Z. Mikulski**, *Rodzaje i sposoby oznaczeń umożliwiających identyfikację pojazdu*
- 174. E. Jakimiuk**, *Część szczególna materialnego prawa wykroczeń – przewodnik i ćwiczenia*
- 175. L. Dyduch**, *Wybrane aspekty taktyki interwencji policyjnych – cz. I. Bezpieczeństwo*
- 176. R. Nienałtowski**, *Organizacja i zasady funkcjonowania Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci*
- 177. E. Jakimiuk**, *Elementy wstępu do prawnoznawstwa oraz część prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń – przewodnik i ćwiczenia*
- 178. D. Chęsy, L. Dyduch**, *Żebractwo jako zjawisko patologii społecznej*
- 179. M. Wysocka**, *Ustawowe znamiona wybranych wykroczeń przeciwko mieniu – tablice poglądowe z komentarzem*

2019 r.

- 180. K. Świerczewski**, *Wybrane zagadnienia dotyczące doprowadzeń osób przez Policję – przepisy prawne*
- 181. J. Kuźmiński**, *Współdziałanie patrolu dwuosobowego podczas zatrzymania niebezpiecznej osoby poruszającej się pojazdem. Wybrane przepisy prawne*
- 182. K. Puławska, M. Komosiński**, *Zasadność legitymowania osób*
- 183. M. Lis-Walewska**, *Pouczenie oraz mandat karny jako środki prawne reakcji na wykroczenia*
- 184. C. Suszyński**, *Taktyka realizacji pościgów policyjnych*
- 185. L. Dyduch**, *Wybrane aspekty taktyki interwencji policyjnych*
- 186. J. Golał, D. Baj**, *Wybrane przestępstwa przeciwko życiu. Znamiona oraz aktualne orzecznictwo*
- 187. J. Misiak, K. Smolarek**, *Osoba najbliższa w procesie karnym. Wybrane aspekty*
- 188. M. Bojanowski, M. Śrubka**, *Zabezpieczenie majątkowe i tymczasowe zajęcie mienia ruchomego w postępowaniu przygotowawczym*
- 189. K. Winnicka**, *Postępowanie z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu*
- 190. E. Ciborowska**, *Wybrane okoliczności wyłaczające bezprawność czynu i winę*

2020 r.

- 191. M. Śmiałek**, *Patologie społeczne – Wybrane zagadnienia*
- 192. K. Rośliniec, K. Franckiewicz** *Nowe uprawnienia Policji. Wybór przepisów*
- 193. A. Twardo**, *Obowiązki oraz prawa osoby umieszczonej w PDOZ*
- 194. A. Twardo**, *Sprawdzanie osób oraz kontrola pomieszczeń w PDOZ*

- 195. A. Twardo**, *Wydarzenia nadzwyczajne w PDOZ – zarys problematyki*
- 196. L. Dyduch**, *Wybrane aspekty taktyki interwencji policyjnych – Część III. Realizacja interwencji wobec niektórych kategorii osób*
- 197. A. Łopuszyński**, *Poszukiwania osób zaginionych*
- 198. K. Lubryczyński**, *Szkolenie psa jako środka przymusu bezpośredniego*
- 199. W. Nawrocki**, *Policja w walce z uprawą konopi na podstawie polskiego ustawodawstwa*
- 200. A. Rogowski**, *Funkcjonowanie i wykorzystywanie systemów informatycznych w Policji*
- 201. R. Lewandowski**, *Instrukcja użytkownika terminala mobilnego BLUEBIRD EF500R oraz aplikacji SWD KLIENT MOBILNY2*
- 202. D. Chodziński**, *Przeszukanie osób, pomieszczeń i rzeczy*
- 203. P. Kaliński**, *Pełnienie służby patrolowej przez policjantów*
- 204. A. Wiśniewski**, *Taktyka i techniki interwencji. Zadania praktyczne dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego*
- 205. W. Biedrzycki**, *Rola i zadania dzielnicowego i kierownika dzielnicowych w Policji*
- 206. T. Midro**, *Zasady zachowania się policjantów oraz ich umundurowanie. Wybrane akty normatywne. Część I*

ISBN 978-83-66957-02-2